

หมวด ๕ ภาคผนวก

บทที่ ๑ พระธรรมนูญศาลยุติธรรม

หมวด ๑ บทเปิดเสร็จทั่วไป

มาตรา ๑ ศาลยุติธรรมทั้งหลายตามพระธรรมนูญนี้ให้สังกัดอยู่ในกระทรวงยุติธรรม ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รับผิดชอบในงานธุรการของศาลทั้งหลายที่อยู่ในสังกัดให้ดำเนินไปโดยเรียบร้อย แต่การดำเนินการพิจารณาคดีรวมตลอดถึงการที่จะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาบังคับคดีให้เสร็จเด็ดขาดไปนั้น ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลโดยเฉพาะ

ให้ประธานศาลฎีกามีหน้าที่วางระเบียบราชการฝ่ายตุลาการของศาลทั้งหลาย เพื่อให้กิจการของศาลดำเนินไปโดยเรียบร้อยและเป็นระเบียบเดียวกัน ทั้งนี้โดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม อนึ่ง เพื่อระมัดระวังการที่จะใช้ระเบียบวิธีการต่างๆ ที่ตั้งขึ้นโดยกฎหมายหรือโดยประกาศอื่นให้เป็นไปโดยถูกต้อง ให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจแนะนำหรือตักเตือนผู้พิพากษาทั้งหลายในการปฏิบัติตามระเบียบวิธีการนั้นๆ และในการอื่นๆ

มาตรา ๒ ศาลยุติธรรมตามพระธรรมนูญนี้ แบ่งออกเป็นสามชั้น คือ

- (๑) ศาลชั้นต้น
- (๒) ศาลอุทธรณ์
- (๓) ศาลฎีกา (ศาลสูงสุด)

มาตรา ๓ ศาลชั้นต้น

- (๑) สำหรับกรุงเทพมหานคร ได้แก่

- (ก) ศาลแขวง
- (ข) ศาลจังหวัดมีนบุรี
- (ค) ศาลแพ่งธนบุรี และศาลอาญามีนบุรี
- (ง) ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลอาญามีนบุรี
- (จ) ศาลแพ่งและศาลอาญา
- (๒) สำหรับจังหวัดอื่นๆ นอกจากกรุงเทพมหานคร ได้แก่
 - (ก) ศาลแขวง
 - (ข) ศาลจังหวัด

มาตรา ๓ ทวิ ศาลอุทธรณ์ได้ตามพระธรรมนูญนี้ สำหรับท้องที่ที่ยังไม่มีศาลอุทธรณ์ภาค ได้แก่ ศาลอุทธรณ์ สำหรับท้องที่ที่มีศาลอุทธรณ์ภาคเปิดดำเนินการแล้ว ได้แก่ ศาลอุทธรณ์ภาค

มาตรา ๔ ศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ และศาลชั้นต้น ศาลใดศาลหนึ่งนั้นอาจแบ่งออกเป็นแผนกและแผนกหนึ่งจะให้มีอำนาจเฉพาะในคดีประเภทใดก็ได้ โดยออกเป็นกฎกระทรวง

มาตรา ๕ เมื่อเห็นเป็นการสมควร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจสั่งให้ผู้พิพากษาคณะหนึ่งไปนั่งร่วมกับผู้พิพากษาในศาลแขวง มีกำหนดระยะเวลาตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง ในกรณีเช่นนี้ ให้ศาลแขวงมีอำนาจเหมือนศาลจังหวัดชั่วคราวเกี่ยวแก่คดีซึ่งอยู่ในเขตศาลนั้น

ถ้าท้องที่อำเภอใดยังไม่มีศาลแขวง เมื่อเห็นเป็นการสมควร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจสั่งให้ผู้พิพากษาคณะหนึ่งหรือหลายคนของศาลจังหวัดไปนั่งเป็นศาล ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่งในท้องที่อำเภอ นั้น เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีที่เกิดขึ้นในท้องที่อำเภอดังกล่าว และอำเภอใกล้เคียงที่ยังไม่มีศาลแขวงเป็นการชั่วคราว ซึ่งมีขณะนั้นคดีย่อมตกอยู่ในอำนาจของศาลแขวงหรือศาลจังหวัด

มาตรา ๖ การจัดตั้งหรือยุบเลิกศาลยุติธรรมนั้น ให้เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมที่จะรายงานต่อรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถึงจำนวน สภาพ สถานที่ตั้ง และเขตอำนาจศาลตามที่จำเป็น เพื่อให้ความยุติธรรมเป็นไปโดยเรียบร้อยตลอดราชอาณาจักร

มาตรา ๗ ให้มีผู้พิพากษาประจำศาลทุกศาลตามจำนวนซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะกำหนดไว้ตามความจำเป็นแห่งราชการ

มาตรา ๘ ให้มีประธานศาลฎีกาประจำศาลฎีกาหนึ่งคน และให้มีอธิบดีผู้พิพากษาประจำศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ศาลแพ่ง ศาลอาญา ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลอาญามีนบุรี ศาลแพ่งธนบุรีและศาลอาญามีนบุรี ศาลละหนึ่งคน กับให้มีรองประธานศาลฎีกา

ประจำศาลฎีกา และรองอธิบดีผู้พิพากษาประจำศาลอุทธรณ์ ศาลแพ่ง ศาลอาญา ศาลแพ่ง
กรุงเทพใต้ ศาลอาญากฎหมายกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรีและศาลอาญาธนบุรี ศาลละสองคน และให้มี
รองอธิบดีประจำศาลอุทธรณ์ภาค ศาลละหนึ่งคน แต่ถ้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
เห็นว่ามีควมจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ จะกำหนดให้มีรองประธานศาลฎีกาหรือมี
รองอธิบดีผู้พิพากษาประจำศาลใดมากกว่าที่ระบุไว้ข้างต้นก็ได้

เมื่อตำแหน่งประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ อธิบดีผู้พิพากษาศาล
อุทธรณ์ภาค อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง
กรุงเทพใต้ อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญากฎหมายกรุงเทพใต้ อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่งธนบุรีหรืออธิบดี
ผู้พิพากษาศาลอาญาธนบุรีว่างลง หรือเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้
รองประธานศาลฎีกาหรือรองอธิบดีผู้พิพากษาแล้วแต่กรณี เป็นผู้ทำการแทน ถ้ามีผู้ดำรง
ตำแหน่งมากกว่าหนึ่งคน ให้ผู้มีอาวุโสสูงสุดเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้มีอาวุโสสูงสุดไม่อาจปฏิบัติ
ราชการได้ให้ผู้มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ทำการแทน

ในกรณีที่ไม้อาจมีผู้ทำการแทนตามวรรคสองได้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะสั่ง
ให้ผู้พิพากษาคณะหนึ่งซึ่งประจำศาลนั้นหรือศาลใดศาลหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้

มาตรา ๕ ในศาลชั้นต้นตามมาตรา ๓ นอกจากศาลแพ่ง ศาลอาญา ศาลแพ่งกรุงเทพ
ใต้ ศาลอาญากฎหมายกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี และศาลอาญาธนบุรี ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ศาล
ละหนึ่งคน

ถ้าศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ หรือศาลชั้นต้น ศาลใดศาลหนึ่งแบ่งออกเป็นแผนก ให้มี
ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนก แผนกละหนึ่งคน

เมื่อตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลหรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกว่างลง หรือเมื่อผู้ดำรง
ตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษามืออาวุโสสูงสุดในศาลนั้นหรือในแผนก
นั้นแล้วแต่กรณีเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้พิพากษามืออาวุโสสูงสุดในศาลนั้นหรือในแผนกนั้นไม่
อาจปฏิบัติราชการได้ให้ผู้มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับในศาลนั้นหรือในแผนกนั้นแล้วแต่กรณี
เป็นผู้ทำการแทน ในกรณีที่ไม้อาจมีผู้ทำการแทนดังกล่าวได้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
จะสั่งให้ผู้พิพากษาคณะหนึ่งทำการแทนก็ได้

มาตรา ๑๐ ประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษา หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรือผู้ทำ
การแทนต้องรับผิดชอบในงานของศาลให้เป็นไปโดยเรียบร้อย และมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบที่จะใช้ระเบียบวิธีการต่างๆ ที่ตั้งขึ้นโดยกฎหมายหรือโดยประการ
อื่นให้เป็นไปโดยถูกต้อง เพื่อให้การพิพากษาคดีเสร็จเด็ดขาดไปโดยรวดเร็ว

(๒) ให้คำแนะนำแก่ผู้พิพากษาในศาลของตนในข้อขัดข้อง เนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษา

(๓) ร่วมมือกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองท้องถิ่นในบรรดากิจการอันเกี่ยวกับการจัดวางระเบียบและดำเนินการงานส่วนราชการของศาล

(๔) ทำรายงานการคดีและกิจกรรมของศาลส่งไปตามระเบียบ และให้มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) นั่งพิจารณาและพิพากษาคดีใดๆ ของศาลนั้น หรือเมื่อได้ตรวจสำนวนคดีใดแล้วมีอำนาจลงลายมือชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งได้

(๒) สั่งคำร้องขอต่างๆ ที่ยื่นต่อตนตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณา

มาตรา ๑๐ ทวิ ให้รองประธานศาลฎีกา รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่งกรุงเทพใต้ รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญากฎหมายกรุงเทพใต้ รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่งธนบุรี หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาธนบุรี มีอำนาจตามที่กำหนดไว้ใน (๑) และ (๒) ของมาตรา ๑๐ (๔) และให้มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่งกรุงเทพใต้ อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญากฎหมายกรุงเทพใต้ อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่งธนบุรี หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาธนบุรี แล้วแต่กรณีตามที่ประธานศาลฎีกาหรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลนั้นๆ จะได้มอบหมาย

มาตรา ๑๑ ยกเลิกโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๔๘๒

มาตรา ๑๒ ให้ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกเป็นผู้รับผิดชอบให้งานในแผนกดำเนินไปโดยเรียบร้อยตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงที่ได้จัดตั้งแผนกนั้นขึ้น หรือตามคำสั่งของประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษาหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลนั้น

มาตรา ๑๓ ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลภาค ส่วนจำนวนและสำนักงานจะอยู่ ณ ที่ใดและมีเขตอำนาจเพียงไร ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตั้งอธิบดีผู้พิพากษาศาลภาค กับให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลภาค ภาละหนึ่งคน แต่ดำรงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเห็นว่ามี ความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ จะกำหนดให้ภาคใดมีรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลภาคมากกว่าหนึ่งคนก็ได้

เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลภาคว่างลง หรือเมื่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลภาคไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลภาคเป็นผู้ทำการแทน ถ้ามีรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลภาค

มากกว่าหนึ่งคนให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคผู้มีอาวุโสสูงสุดเป็นผู้ทำการแทน ถ้ารองอธิบดีผู้พิพากษาภาคผู้มีอาวุโสสูงสุดไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคผู้มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ทำการแทน ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนดังกล่าวได้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะสั่งให้ผู้พิพากษาคณะหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้

ให้อธิบดีผู้พิพากษาภาคมีอำนาจและหน้าที่อย่างเดียวกับอธิบดีผู้พิพากษาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐ และให้มีอำนาจ

(๑) สั่งให้ผู้พิพากษาหรือจำศาลรายงานเกี่ยวกับคดี หรือรายงานกิจการอื่นของศาลซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของตน

(๒) นั่งพิจารณาและพิพากษาคดีในศาลทุกศาลซึ่งอยู่ภายในเขตอำนาจของตน หรือเมื่อได้ตรวจสำนวนคดีใดแล้ว มีอำนาจลงลายมือชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งได้

(๓) ในกรณีจำเป็นจะสั่งให้ผู้พิพากษาคณะใดคณะหนึ่งในศาลซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของตนไปช่วยทำหน้าที่ชั่วคราวในอีกศาลหนึ่งก็ได้ แล้วรายงานไปยังกระทรวงยุติธรรมทันที

ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคมีอำนาจตามที่กำหนดไว้ใน (๒) และให้มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยอธิบดีผู้พิพากษาภาคตามที่อธิบดีผู้พิพากษาภาคจะได้มอบหมาย

มาตรา ๑๓ ทวิ บรรดาอำนาจและหน้าที่ของข้าหลวงยุติธรรมเกี่ยวแก่คดีความที่ค้างชำระอยู่ก่อนวันใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ และบรรดาอำนาจและหน้าที่ของข้าหลวงยุติธรรมตามบทกฎหมายอื่นนั้นให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของอธิบดีผู้พิพากษาภาค

หมวด ๒

เขตอำนาจศาล

มาตรา ๑๔ ศาลชั้นต้นมีเขตดังนี้

(๑) ศาลแขวง มีเขตตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงได้กำหนดไว้

(๒) ศาลจังหวัด มีเขตตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดได้กำหนดไว้ แต่บรรดาคดีซึ่งเกิดขึ้นในเขตศาลแขวงและอยู่ในอำนาจของศาลแขวงนั้น ถ้ายื่นฟ้องต่อศาลจังหวัด ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลจังหวัดนั้นๆ ที่จะไม่ยอมรับพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งที่ยื่นฟ้องเช่นนั้นได้

(๓) ศาลแพ่งธนบุรีและศาลอาญาธนบุรี มีเขตตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแพ่งธนบุรีและศาลอาญาธนบุรีได้กำหนดไว้

(๔) ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ และศาลอาญากรุงเทพใต้ มีเขตตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแพ่งกรุงเทพใต้และศาลอาญากรุงเทพใต้ได้กำหนดไว้

(๕) ศาลแพ่งและศาลอาญา มีเขตตลอดท้องที่กรุงเทพมหานคร นอกจากท้องที่ที่อยู่ในเขตของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลอาญากกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญาธนบุรี และศาลจังหวัดมีนบุรี แต่บรรดาคดีที่เกิดขึ้นนอกเขตของศาลแพ่งและศาลอาญานั้นจะยื่นฟ้องต่อศาลแพ่งหรือศาลอาญาก็ได้ ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลนั้นๆ ที่จะไม่ยอมรับพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งที่ยื่นฟ้องเช่นนั้นได้ เว้นแต่คดีนั้นจะได้โอนมาตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ

มาตรา ๑๕ ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาคดีและอำนาจทำการไต่สวน หรือมีคำสั่งใดๆ ซึ่งผู้พิพากษาคณะเดียวมีอำนาจดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒(๑) ถึง (๕)

ในกรณีที่พิจารณาคดีอาญาตามมาตรา ๒๒ (๕) ถ้าศาลแขวงเห็นว่าควรลงโทษจำคุกจำเลยเกินหกเดือน หรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งโทษจำคุกหรือทั้งปรับนั้นอย่างหนึ่งอย่างใด หรือทั้งสองอย่างเกินอัตราที่กล่าวแล้ว ก็ให้มีอำนาจพิพากษาได้ แต่จะต้องให้ผู้พิพากษาอีกอย่างน้อยคนหนึ่งตรวจสำนวนและลงลายมือชื่อในคำพิพากษาเป็นองค์คณะด้วย

มาตรา ๑๖ ศาลจังหวัดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งและคดีอาญาทั้งปวง

มาตรา ๑๗ ศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ และศาลแพ่งธนบุรีมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งทั้งปวง ศาลอาญา ศาลอาญากกรุงเทพใต้ และศาลอาญาธนบุรีมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาทั้งปวง

มาตรา ๑๘ ห้ามมิให้ศาลใดศาลหนึ่งรับคดีซึ่งศาลอื่นได้สั่งรับประทับฟ้องโดยชอบแล้วไว้พิจารณาพิพากษา เว้นแต่คดีนั้นจะได้โอนมาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความ

มาตรา ๑๘ ทวิ ศาลอุทธรณ์มีเขตตลอดท้องที่ที่มีได้อยู่ในเขตศาลอุทธรณ์ภาค แต่บรรดาคดีที่อยู่นอกเขตของศาลอุทธรณ์ จะอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ก็ได้ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลอุทธรณ์ที่จะไม่ยอมรับพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งที่อุทธรณ์เช่นนั้นได้ เว้นแต่คดีนั้นจะได้โอนมาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๑๘ ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลชั้นต้นที่อยู่ในเขตอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการอุทธรณ์และให้ศาลอุทธรณ์ภาคมีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในวรรคสอง (๑) และ (๒) ด้วย นอกจากนี้ให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจ

(๑) พิพากษายืนตาม แก้ไขหรือกลับคำพิพากษาของศาลชั้นต้นที่พิพากษาลงโทษ ประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตในเมื่อคดีนั้นได้ส่งขึ้นมายังศาลอุทธรณ์ ตามที่บัญญัติไว้ใน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(๒) วินิจฉัยชี้ขาดคำร้องที่ยื่นตามกฎหมายคัดค้านคำสั่งของศาลชั้นต้น

(๓) วินิจฉัยชี้ขาดคดีที่ศาลอุทธรณ์มีอำนาจวินิจฉัยได้ตามกฎหมายอื่น

มาตรา ๒๐ ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาบรรดาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือ คำสั่งของศาลอุทธรณ์ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการฎีกา นอกจากนี้ให้ศาลฎีกามี อำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคดีที่ศาลฎีกามีอำนาจวินิจฉัยได้ตามกฎหมายอื่น

คดีใดซึ่งศาลฎีกาได้พิจารณาพิพากษาแล้ว คู่ความหาสิทธิที่จะทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา คัดค้านคดีนั้นต่อไปอีกไม่

หมวด ๓

องค์คณะผู้พิพากษา

มาตรา ๒๑ ผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่งมีอำนาจ

(๑) ออกหมายเรียก ออกหมายอาญา ออกหมายสั่งให้ส่งคนมาจากหรือไปยังจังหวัดอื่น

(๒) ออกคำสั่งใดๆ ซึ่งมีใช่เป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดี

มาตรา ๒๒ ในศาลชั้นต้น ผู้พิพากษาคนเดียวมีอำนาจเกี่ยวแก่คดีซึ่งอยู่ในอำนาจ ของศาลนั้น ดังต่อไปนี้

(๑) ทำการไต่สวนและวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องหรือคำขอที่ยื่นต่อศาลในคดีแพ่ง

(๒) ทำการไต่สวนมูลฟ้องและมีคำสั่งในคดีอาญา

(๓) ทำการไต่สวนและมีคำสั่งในการชดเชยผลเสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา

(๔) พิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง ซึ่งราคาทรัพย์สินที่พิพาทหรือจำนวนเงินที่ฟ้องไม่เกิน สี่หมื่นบาท

(๕) พิจารณาพิพากษาคดีอาญา ซึ่งอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้ จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ทั้งนี้จะลงโทษจำคุกเกิน หกเดือน หรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งโทษจำคุกหรือปรับนั้นอย่างหนึ่ง อย่างใดหรือทั้งสองอย่างเกินอัตราที่กล่าวแล้วไม่ได้

(๖) พิจารณาคดีแพ่งซึ่งราคาทรัพย์สินที่พิพาท หรือจำนวนเงินที่ฟ้องเกินสี่หมื่นบาท แต่ไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือคดีอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุก

เกินสามปีแต่ไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับเกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในคดีที่ผู้พิพากษาคนเดียวมีแต่เพียงอำนาจพิจารณา ไม่มีอำนาจพิพากษาตาม (๕) หรือ (๖) เมื่อจะพิพากษาคดีจะต้องมีผู้พิพากษาอีกอย่างน้อยคนหนึ่งตรวจสำนวนและลงลายมือชื่อในคำพิพากษาเป็นองค์คณะด้วย

มาตรา ๒๓ ศาลชั้นต้นนอกจากศาลแขวงต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อยสองคน จึงเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งและคดีอาญาทั้งปวง

เมื่อผู้พิพากษาไม่สามารถจะนั่งพิจารณาความให้ครบองค์คณะได้ ให้ผู้พิพากษาที่จะพิจารณาคดีนั้นมีอำนาจเชิญบุคคลที่มีลักษณะดังจะกล่าวต่อไปนี้หนึ่งเป็นสำรองผู้พิพากษาเพื่อให้ครบองค์คณะ

(๑) เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับคุณสมบัติของผู้ที่มีสิทธิสมัครสอบเข้าเป็นข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน แต่ต้องมีอายุตั้งแต่ ๒๕ ปีขึ้นไป

(๒) เป็นข้าราชการประจำหรือนอกประจำการตั้งแต่ชั้นประจำแผนกขึ้นไป หรือผู้ที่เป็นเนติบัณฑิตไทย หรือได้รับปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตร หรือปริญญาในทางกฎหมายในต่างประเทศ

เมื่อได้เชิญผู้ใดมาเป็นสำรองผู้พิพากษาให้ช่วยพิจารณาคดีดังกล่าวมาข้างบนนั้นแล้วให้รายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมทันที

ถ้าได้มีการร้องคัดค้านผู้ที่เชิญเป็นสำรองผู้พิพากษา ให้ผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีเชิญบุคคลอื่นมาเป็นสำรองผู้พิพากษาแทนต่อไป การใดที่ศาลได้จัดทำไปก่อนมีการคัดค้าน เป็นอันสมบูรณ์

มาตรา ๒๔ ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อยสองคน และศาลฎีกาอย่างน้อยสามคน จึงเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีได้

บทที่ ๒

รายการแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

นับตั้งแต่ประกาศใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรมฉบับ พ.ศ. ๒๔๗๗ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรมหลายครั้ง ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม พุทธศักราช ๒๔๘๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๖ หน้า ๑๐๙๗ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๔๘๒
๒. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๘๗ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๖๘ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๔๘๗
๓. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๘๘ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๗๘ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๔๘๘
๔. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๔๑๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๖ ตอนที่ ๘๔ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๔๑๒
๕. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๐ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๔ ตอนที่ ๑๗ (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๒๐
๖. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๖ ตอนที่ ๖๔ (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๒๒
๗. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๒๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๙ ตอนที่ ๓๓ (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๒๕
๘. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๒๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๙ ตอนที่ ๑๒๑ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๒๕
๙. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๗ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๙ ตอนที่ ๑๐๑ ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๗
๑๐. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๓๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๖ ตอนที่ ๑๒๗ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๒

๑๑. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๒
ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๖ ตอนที่ ๑๒๗ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม
๒๕๓๒

๑๒. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๔
ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๑๔๙ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๓๔

.

บทที่ ๓
ย่อข้อกำหนดจากคำพิพากษาฎีกาเกี่ยวกับ
พระธรรมนูญศาลยุติธรรม

มาตรา ๑ - ๒

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๔๘/๒๕๔๖	อัยการเชียงใหม่	โจทก์
	นางจันทพอง คำบุญชู กับพวก	จำเลย

วันเวลาที่โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิด ตกอยู่ในระหว่างเวลาคาบเกี่ยว ไม่ปรากฏแน่ชัด
ว่าเป็นกรณีที่เกิดขึ้นภายในเวลาที่บัญญัติว่าจะต้องดำเนินคดีทางศาลทหาร ซึ่งเป็นเรื่องยกเว้น
พิเศษในเวลาที่ใช้กฎอัยการศึก ดังนี้ คดีต้องขึ้นศาลพลเรือน

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๕๑/๒๕๔๖	นายตู้ สาลิกา	โจทก์
	นายอรุณ กาญจนวิโรจน์	จำเลย

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดฐานฉ้อโกงในระหว่างเวลาที่คดีต้องขึ้นศาลทหาร แม้โจทก์
จะทราบความผิดของจำเลยภายหลัง ก็ไม่ทำให้วันกระทำความผิดของจำเลยเปลี่ยนแปลงไป ศาล
พลเรือนย่อมรับพิจารณาไม่ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๕๙/๒๕๘๗

นางอัน สีนาค

โจทก์

นายพืด แก้วประทีป

จำเลย

ประกาศกองบัญชาการทหารสูงสุด ให้เปลี่ยนสภาพกิจการของกรมรถไฟเป็นรถไฟทหาร ขึ้นในบังคับบัญชาผู้บัญชาการทหารสูงสุด แต่มีข้อความว่าการบังคับบัญชาและการดำเนินงาน ให้เจ้าหน้าที่คงประจำทำหน้าที่ตามระเบียบราชการของกรมรถไฟทุกประการ แต่ต้องอยู่ในระเบียบ วินัยทหารอย่างเคร่งครัดนั้น ไม่ถือว่าพนักงานรถไฟสังกัดอยู่ในราชการทหาร ฉะนั้น เมื่อกระทำความผิดจึงคงขึ้นศาลพลเรือน

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๘๐/๒๕๘๘

อัยการชยันต

โจทก์

นายไสว ทิมรักษา

จำเลย

ตามประกาศผู้บัญชาการทหารสูงสุดออกตามความในกฎอัยการศึก ให้ศาลทหาร พิจารณาพิพากษาคดีความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๑๒๙ ถึง ๑๔๖ ฉะนั้นเมื่อความ ผิดของจำเลยเป็นความผิดตามมาตรา ๑๓๑ แล้ว แม้โจทก์จะอ้างบทขอให้ลงโทษตามมาตรา ๓๑๙ ก็คงต้องขึ้นศาลทหาร

คำสั่งที่ ๕๑๙/๒๕๘๘ (พิเศษ)

นายไพฑูรย์ ไสละสูตร

โจทก์

นายจาค โนมทองดี

จำเลย

คดีที่ศาลทำคำตัดสินแล้ว แต่ยังไม่ได้อ่านให้คู่ความฟังนั้น ถือว่าคดีอยู่ในระหว่างการ พิจารณาของศาลนั้น ๆ

เมื่อปรากฏว่าอาณาเขตของศาลชั้นต้นมิได้อยู่ในราชอาณาจักรไทยต่อไปในระหว่าง การพิจารณาของศาลสูง ศาลสูงย่อมสั่งจำหน่ายคดี และย่อมกล่าวไว้ว่าไม่ตัดสินคดีในการฟ้อง ร้องใหม่

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๖๖/๒๕๐๗

นางประคอง ใจห้าว

โจทก์

นางเทียม ด้วงยิ้ม

จำเลย

แม้จำเลยกระทำผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ซึ่งอยู่ในอำนาจศาลทหาร แต่ผู้เสียหายยอมสละสิทธิ ในความผิดฐานนั้น นำคดีมาฟ้องต่อศาลพลเรือนในความผิดฐานลักทรัพย์อันเป็นความผิดในลักษณะ เดียวกันที่มีระวางโทษเบากว่า ศาลพลเรือนมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนั้นได้ โดยถือว่า ความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์เป็นบทนอกฟ้องนอกความประสงค์ของโจทก์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๔/๒๕๐๘

พนักงานอัยการจังหวัดปราจีนบุรี

โจทก์

นางสว่าง ไงวัน กับพวก

จำเลย

ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชนตั้งแต่มาตรา ๒๑๗ ถึงมาตรา ๒๓๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญานั้น มีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๖ ซึ่งใช้บังคับระหว่างเกิดเหตุให้อยู่ในอำนาจของศาลทหารที่จะพิจารณาพิพากษา ดังนั้น ศาลจังหวัดพิจิตรซึ่งมีคำขอให้ลงโทษตามมาตรา ๒๒๙ ซึ่งเป็นบทหนักไว้ดำเนินการตลอดมาจนถึงชั้นอุทธรณ์ จึงไม่ชอบที่จะทำได้เกี่ยวกับอำนาจศาล

ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ มีความหมายเพียงว่า เมื่อศาลพลเรือนสั่งรับฟ้องไว้ ความยังไม่ปรากฏโดยแจ้งชัดว่า คดีอยู่ในอำนาจศาลทหารหรือไม่ ต่อเมื่อได้รับฟ้องแล้ว ความจึงปรากฏว่าจำเลยเป็นทหารประจำการ ดังนี้ ศาลพลเรือนย่อมดำเนินการพิจารณาพิพากษาต่อไปได้ แต่เมื่อคดีปรากฏตั้งแต่แรกตามฟ้องว่า ความผิดที่กล่าวหาเป็นความผิดที่ต้องขึ้นอยู่ในอำนาจศาลทหารตามประกาศคณะปฏิวัติแล้ว เช่นนี้ หาใช่ว่าความเพิ่งปรากฏขึ้นภายหลังว่า เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลทหารไม่ ศาลพลเรือนไม่มีอำนาจรับไว้พิจารณาพิพากษา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๗๗๑/๒๕๒๔

พนักงานอัยการจังหวัดน่าน

โจทก์

นายสุรสิทธิ์หรือออด จันทร์สาโรจน์

จำเลย

ศาลพลเรือนประทับฟ้องแล้วสั่งให้พิจารณารวมกับคดีของศาลทหาร และพิพากษารวมกันมา โดยมีตุลาการศาลทหารและผู้พิพากษาศาลพลเรือนชุดเดียวกันรวบสามนายเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา เป็นการไม่ชอบตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมว่าด้วยอำนาจศาลและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๕ เพราะคดีต่างศาลกันจะพิจารณารวมกันไม่ได้ เป็นเรื่องศาลชั้นต้นมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกระบวนการพิจารณา ต้องถือว่าคดีนี้ยังไม่ได้ผ่านการพิจารณาของศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์จึงยังไม่มีอำนาจพิพากษา ต้องให้ศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษาใหม่ให้เป็นการถูกต้องเสียก่อน

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๔๗/๒๕๒๖

อัยการศาลมณฑลทหารบกที่ ๕

(อัยการจังหวัดตรัง)

โจทก์

นายแพทย์วีระพงษ์ เหลืองติลก กับพวก จำเลย

จำเลยต้องโทษตามคำพิพากษาของศาลทหารซึ่งต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๒๙ และไม่มีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ซึ่งเป็นศาลยุติธรรมได้

มาตรา ๓ - ๕

(ไม่ปรากฏคำพิพากษาฎีกา)

มาตรา ๑๐

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๑๑/๒๕๔๙

พนักงานอัยการและนายเฮง แซ่ลี

โจทก์

นายไค้บั้น แซ่ลี

จำเลย

เมื่อกฎหมายให้ผู้พิพากษาลงนามในคำพิพากษาได้แล้ว ก็ย่อมเป็นผู้ทำคำพิพากษาได้ด้วย

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวง แม้มิได้นั่งพิจารณาเลยก็มีอำนาจพิพากษาคดีแต่ผู้เดียวได้

มาตรา ๑๑ - ๑๓

(ไม่ปรากฏคำพิพากษาฎีกา)

มาตรา ๑๔

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๐๙/๒๕๔๑

อัยการมีนบุรี

โจทก์

นายอรุณ ทองบั้งโชติ

จำเลย

เมื่อศาลชั้นต้นสั่งไม่รับฟ้อง โดยอ้างว่าศาลนั้นไม่มีอำนาจ ดังนี้ โจทก์ย่อมมีสิทธิที่จะอุทธรณ์ฎีกาต่อไป หรือยื่นฟ้องใหม่ให้ถูกต้องตามอำนาจศาลได้ แต่ถ้าโจทก์อุทธรณ์แล้วศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ไม่ฎีกา ได้เลือกเอาทางฟ้องใหม่ แม้จำเลยจะฎีกาและโจทก์ได้ยื่นคำแก้ฎีกาด้วยก็ดี ไม่ถือว่าฟ้องใหม่ของโจทก์เป็นฟ้องซ้ำ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๘๖/๒๔๘๑

นางวันเต๊ะ หลังปูเต๊ะ

โจทก์

นายเอ.เอช.ดุก กับพวก

จำเลย

ศาลจังหวัดสตูลได้ตั้งผู้จัดการมรดกซึ่งผู้ตายและผู้รับมรดกเป็นอิสลามศาสนิกชน เมื่อโจทก์เห็นว่าจัดการมรดกไม่ถูกต้องตามหน้าที่ ต้องว่ากล่าวต่อศาลจังหวัดสตูล การที่มีทรัพย์สินมรดกบางอย่างเป็นอสังหาริมทรัพย์อยู่ในจังหวัดพระนครนั้น ไม่เป็นเหตุให้จำกัดอำนาจศาลจังหวัดสตูลในเรื่องมรดกนี้ และไม่ทำให้ศาลแพ่งมีอำนาจรับคดีไว้พิจารณาได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๗๙/๒๕๐๔

นายพรชัย แสงขัจจ์

โจทก์

นายสง่า วัชรภรณ์ กับพวก

จำเลย

เหตุคดีอาญาเกิดที่จังหวัดศรีสะเกษ และจำเลยก็อยู่ในท้องที่จังหวัดศรีสะเกษ แต่ตัวโจทก์ต้องถูกควบคุมอยู่ที่จังหวัดพระนคร ดังนี้ การที่ศาลอาญาใช้ดุลพินิจไม่อนุญาตให้โจทก์ฟ้องคดีต่อศาลอาญาเป็นดุลพินิจที่ชอบ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๙๕/๒๕๐๙

นางกิมซิ่น ปราบนคร

โจทก์

นางสาวอารี หรือแต้ว ปราบนคร

จำเลย

อำนาจของศาลจังหวัดที่จะใช้ดุลพินิจสั่งรับหรือปฏิเสธไม่รับคดี ซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลแขวงตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๔(๒) นั้น ศาลจังหวัดจะต้องสั่งเมื่อมีการยื่นคำฟ้องต่อศาลจังหวัดนั้น และการที่ศาลจังหวัดได้ดำเนินการพิจารณาจนเสร็จสำนวนแล้ว ย่อมแสดงว่าได้ใช้ดุลพินิจยอมรับคดีไว้อยู่ในตัวแล้ว

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๖๓/๒๕๑๖

นายทวี อมรเลิศวิทย์

โจทก์

นายจั่วเชียง

จำเลย

จำเลยมีที่อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ออกเช็คที่จังหวัดเชียงใหม่และธนาคารที่ปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็คก็อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ เพียงแต่ผู้ทรงเช็คที่จำเลยสั่งจ่ายเอาเช็คมาสลักหลังแลกเงินไปจากโจทก์ในกรุงเทพมหานครโดยจำเลยมิได้ร่วมรู้เห็นด้วย จะถือว่าเป็นความผิดเกี่ยวพันโดยกรุงเทพมหานครเป็นสถานที่เกิดเหตุอีกแห่งหนึ่ง จึงฟ้องจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คยังศาลอาญาหาได้ไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๙๓/๒๕๑๘

ห้างหุ้นส่วนจำกัด เล่ากู่ยเฮงหลี

โจทก์

นายอึ้งการ แซ่ตั้ง

จำเลย

ศาลอาญาได้สอบสวนฟ้องแล้วมีคำสั่งว่า ความผิดเกิดในท้องที่จังหวัดนครราชสีมา จำเลย มีภูมิลำเนาในจังหวัดนั้น ให้คืนฟ้องแก่โจทก์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายกคำสั่งศาลอาญา ให้มีคำสั่ง ในมูลคดีต่อไป ศาลอาญาสั่งว่าคดีมีมูลและพิจารณาเสร็จสำนวนแล้ว พิพากษายกฟ้องตามความ เห็นเดิม ดังนี้ เป็นคดีที่ศาลอาญาพิจารณาเสร็จสำนวนแล้ว ถือว่าศาลอาญารับคดีนั้นไว้พิจารณา ตามพระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๔(๓) แล้ว จะอ้างภายหลังว่าไม่อยู่ในอำนาจไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๓๙๗/๒๕๑๘

พนักงานอัยการจังหวัด

พระนครศรีอยุธยา

โจทก์

นายถิ่น เขียวสด

จำเลย

ตามฟ้องระบุวันเกิดเหตุระหว่างตั้งแต่ก่อนจนถึงภายหลังขยายอำนาจศาลแขวงมาถึง ที่เกิดเหตุ จึงเป็นเรื่องที่ศาลจังหวัดและศาลแขวงพิจารณาได้ ศาลจังหวัดจึงควรรับฟ้องไว้พิจารณา พิพากษา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๔๔๕/๒๕๑๘

บริษัท ร.ส.พ.ประกันภัย จำกัด

โจทก์

นายบุญเหลือ คุ้มอยู่ กับพวก

จำเลย

ฟ้องต่อศาลแพ่งให้ชำระหนี้ ระบุว่าจำเลยมีภูมิลำเนาที่จังหวัดธนบุรี จำเลยให้การว่า มีภูมิลำเนาที่จังหวัดราชบุรี ศาลชั้นต้นคณะประเด็นหลายข้อสืบพยานพิจารณาเสร็จแล้ว แสดงว่า ใช้ดุลพินิจยอมรับพิจารณาพิพากษาคดีแล้ว แต่กลับพิพากษายกฟ้อง เพราะจำเลยมีภูมิลำเนา ที่จังหวัดราชบุรี ดังนี้ไม่ชอบ ศาลฎีกายกคำพิพากษาศาลแพ่งให้พิจารณาใหม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๒๒/๒๕๑๘

นายวิฑูรย์ เชาว์ประดิษฐ์

โจทก์

(ประชุมใหญ่)

นางประยูร คันทะวงศ์

จำเลย

ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๔๙๗ มาตรา ๓ เกิดขึ้นเมื่อธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน จำเลยออกเช็คให้โจทก์ที่กรุงเทพมหานคร แต่ธนาคาร ซึ่งมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินตามเช็คและได้ปฏิเสธการจ่ายเงิน คือธนาคารซึ่งตั้งอยู่จังหวัดนครราชสีมา จึงถือไม่ได้ว่าความผิดเกิดขึ้นที่กรุงเทพมหานคร และปรากฏตามฟ้องว่าจำเลยมีภูมิลำเนาอยู่

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ศาลอาญาจึงไม่จำเป็นต้องชำระคดีนี้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒ ศาลอาญาขอที่จะใช้ดุลพินิจไม่รับฟ้องของโจทก์ไว้พิจารณาได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๒๙/๒๕๑๙
(ประชุมใหญ่)

ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล บ.เส็ง
เจริญพานิชฯ
นายบุญธรรม ทองเพิ่ม

โจทก์
จำเลย

ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คนั้นเกิดขึ้นเมื่อธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็ค สถานที่ตั้งของธนาคารที่ปฏิเสธการจ่ายเงินจึงเป็นสถานที่ที่ความผิดเกิดขึ้น จำเลยสั่งจ่ายเช็คธนาคาร ท.สาขากาญจนบุรีให้โจทก์ที่กรุงเทพมหานคร โจทก์นำเช็คเข้าบัญชีโจทก์ที่ธนาคาร ท. สำนักงานใหญ่ที่กรุงเทพมหานครเพื่อเรียกเก็บเงิน ธนาคาร ท. สาขากาญจนบุรีปฏิเสธการจ่ายเงิน ดังนี้ ต้องถือว่าเหตุเกิดขึ้นในท้องที่จังหวัดกาญจนบุรี หาใช่ความผิดเกิดขึ้น ณ สถานที่ที่เขียนเช็ค และสถานที่ตั้งธนาคารที่โจทก์นำเช็คเข้าบัญชี และสถานที่ตั้งธนาคารที่ปฏิเสธการจ่ายเงินหาเกี่ยวเนื่องกันหลายท้องที่ไม่ แม้ธนาคาร ท. สำนักงานใหญ่และสาขากาญจนบุรีเป็นเจ้าของเดียวกัน ธนาคาร ท. สำนักงานใหญ่ก็หาได้เป็นผู้จ่ายเงินตามเช็คให้โจทก์ไม่ เพียงแต่เป็นตัวแทนโจทก์เรียกเก็บเงินตามเช็คให้เท่านั้น จึงถือไม่ได้ว่าความผิดเกิดขึ้นที่กรุงเทพมหานครด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๔/๒๕๒๑

นายทิศ นิตทัศน์กุล
นายวัฒนา โภคาสถิตย์

โจทก์
จำเลย

โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยเรียกค่าเสียหายในข้อหาละเมิด ต้องอยู่ในบังคับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔(๒) ซึ่งให้เสนอต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล เมื่อจำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดปทุมธานี มิได้อยู่ที่จังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีในเขตอำนาจศาลแพ่ง โจทก์จะยื่นฟ้องจำเลยต่อศาลแพ่งโดยศาลแพ่งมิได้ใช้ดุลพินิจยอมรับคดีไว้พิจารณาตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมไม่ได้

ศาลแพ่งสั่งรับฟ้องของโจทก์ไว้เพราะโจทก์กล่าวในฟ้องว่าจำเลยมีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพมหานคร ต่อมาเมื่อปรากฏว่า (ขณะที่โจทก์ยื่นฟ้อง) จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตอำนาจศาลแพ่ง ศาลแพ่งยอมมีอำนาจเพิกถอนคำสั่งเดิมและมีคำสั่งใหม่ไม่รับฟ้องของโจทก์ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๒๗/๒๕๒๒

นายวิวัฒน์ สุนิตสาร

โจทก์

นายบุญ ทองศรี

จำเลย

ขณะเกิดเหตุคดีของโจทก์อยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดที่จะต้องรับฟ้องไว้พิจารณา แต่เมื่อโจทก์ยื่นฟ้องได้มีพระราชกฤษฎีกาย้ายเขตอำนาจศาลให้คดีของโจทก์อยู่ในเขตอำนาจของศาลแขวง โจทก์จึงต้องฟ้องคดีต่อศาลแขวง

คดีที่เกิดขึ้นในเขตศาลแขวงและอยู่ในอำนาจของศาลแขวง ถ้ายื่นฟ้องต่อศาลจังหวัด ย่อมอยู่ในดุลพินิจของศาลจังหวัดที่จะไม่ยอมรับพิจารณาพิพากษาคดีที่ยื่นฟ้องเช่นนั้นได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๓๘/๒๕๒๓

นายปราโมทย์ มวลชนธรรม

โจทก์

(ประชุมใหญ่)

นายประดิษฐ์ แซ่ตัน

จำเลย

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒(๑) บัญญัติว่า “เมื่อจำเลยมีที่อยู่ ชลช ในท้องที่หนึ่งนอกเขตศาลดังกล่าวแล้ว จะชำระที่ศาลซึ่งท้องที่นั้น ๆ อยู่ในเขตอำนาจก็ได้” นั้น มิใช่เป็นบทบังคับให้ศาลซึ่งท้องที่ที่จำเลยมีที่อยู่ ชลช อยู่ในเขตอำนาจจะต้องรับชำระคดีนั้นๆ แต่เป็นบทบัญญัติให้ดุลพินิจแก่ศาลซึ่งท้องที่ที่จำเลยมีที่อยู่ ชลช ในเขตอำนาจจะรับชำระคดีนั้นหรือไม่ก็ได้ ความผิดที่เกิดขึ้นนอกเขตศาลอาญา แต่จำเลยมีภูมิลำเนาในเขตศาลอาญา เมื่อผู้เสียหายเป็นโจทก์ยื่นฟ้อง ศาลจึงมีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจรับหรือไม่รับคดีนั้นไว้พิจารณาก็ได้

การที่ศาลอาญาสั่งในคำฟ้องของโจทก์ว่า “นัดไต่สวน ให้โจทก์นำส่งหมายนัด...” ยังถือไม่ได้ว่า ศาลอาญาได้ใช้ดุลพินิจรับคดีของโจทก์ไว้ชำระแล้ว ด้วยเหตุนี้ที่ศาลอาญาสั่งงดไต่สวนมูลฟ้อง และมีคำสั่งไม่ประทับฟ้องของโจทก์ไว้พิจารณา จึงเป็นการที่ศาลอาญาได้ใช้ดุลพินิจสั่งตามอำนาจที่มีอยู่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๑๕/๒๕๒๓

นายพรมงคล หรือ

โจทก์

(ประชุมใหญ่)

วรวิทย์ บุญสรรคสร้าง

ห้างหุ้นส่วนจำกัดเมืองทองถาวร

จำเลย

กับพวก

โจทก์ยื่นฟ้องคดีซึ่งอยู่ในเขตอำนาจศาลแขวงต่อศาลอาญา ศาลอาญาได้ไต่สวนมูลฟ้องสั่งคดีมีมูลให้ประทับฟ้อง และนัดสืบพยานโจทก์ไว้แล้ว ย่อมถือได้ว่าศาลอาญาได้ใช้ดุลพินิจ

ที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลแขวงชลบุรี ก่อนตั้งอำเภอหนองใหญ่จะให้อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลใด อำเภอหนองใหญ่จึงยังคงอยู่ในเขตอำนาจของศาลแขวงชลบุรีดังเดิม

ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่าเขตอำนาจของศาลแขวงชลบุรีไม่คลุมถึงอำเภอหนองใหญ่ ให้ศาลจังหวัดชลบุรีประทับฟ้องโจทก์ไว้พิจารณา และศาลจังหวัดชลบุรีได้สั่งประทับฟ้องโจทก์ไว้พิจารณาและพิพากษาคดีไปแล้ว ดังนี้ ถือได้ว่าศาลจังหวัดชลบุรีใช้ดุลพินิจยอมรับพิจารณาพิพากษาคดีตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๔(๒) แล้ว ศาลฎีกาจึงไม่อาจพิพากษาให้ไม่ประทับฟ้องของโจทก์ไว้พิจารณาได้

คำพิพากษาศึกษาฎีกาที่ ๑๗/๒๒/๒๕๒๙

นายสมพงษ์ ทองเจริญ

โจทก์

นายสมชาย จุลศิริวัฒนกุล

จำเลย

คำฟ้องคดีไม่เกี่ยวข้องกับอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์หรือสิทธิหรือประโยชน์ใด ๆ อันเกี่ยวกับทรัพย์เหล่านั้น โจทก์ต้องฟ้องจำเลยต่อศาลจังหวัดบุรีรัมย์ที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔(๒) ถ้าโจทก์จะฟ้องจำเลยที่ศาลจังหวัดสุรินทร์ที่มูลคดีเกิดขึ้น โจทก์จะต้องยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องแสดงให้เห็นว่าการพิจารณาคดีในศาลจังหวัดสุรินทร์จะเป็นการสะดวก เพื่อให้ศาลจังหวัดสุรินทร์ใช้ดุลพินิจอนุญาตเสียก่อน โจทก์จึงจะฟ้องจำเลยได้ ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔(๒) บัญญัติบังคับไว้ การที่โจทก์มิได้ยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องและมีได้แสดงให้ศาลจังหวัดสุรินทร์เห็นว่าเป็นการสะดวกในการพิจารณา แม้ต่อมาศาลจังหวัดสุรินทร์จะมีคำสั่งอนุญาตให้โจทก์ดำเนินคดีอย่างคนอนาถา ให้รับคำฟ้อง หมายถึงจำเลยแก้คดี ก็ถือไม่ได้ว่า ศาลได้อนุญาตให้โจทก์ฟ้องจำเลยนอกเขตศาลจังหวัดบุรีรัมย์ซึ่งจำเลยมีภูมิลำเนาอยู่

มาตรา ๑๕

คำพิพากษาศึกษาฎีกาที่ ๕๓๐/๒๕๘๐

พนักงานอัยการ

โจทก์

นายแฉล้มหรืออาบัส (บังคับอังกฤษ)

กับพวก

จำเลย

จำเลยถูกฟ้องหาว่ากระทำความผิด ๒ กระทั่ง ซึ่งแต่ละกระทั่งเป็นความผิดอันมีอัตราโทษอย่างสูงไม่เกิน ๓ ปี แม้โทษทั้ง ๒ กระทั่งรวมกันเข้าจะเกินกว่า ๓ ปี ก็อยู่ในอำนาจของศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษาได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๘๐/๒๕๕๐

พนักงานอัยการ กรมอัยการ
นายอรุณ หรือแห่ง จันทรหอม

โจทก์
จำเลย

ในคดีลักทรัพย์ซึ่งมีอัตราโทษตามกฎหมายอยู่ในอำนาจศาลแขวงนั้น แม้โจทก์จะขอให้ใช้ทรัพย์สินที่ลักเป็นราคามากมายเท่าใด ศาลแขวงก็มีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้

ศาลแขวงลงโทษฐานลักทรัพย์ แต่ไม่รับพิจารณาในเรื่องขอให้ใช้ทรัพย์สิน เมื่อศาลสูงเห็นว่า การไม่รับพิจารณานั้นไม่ถูกต้องก็ย้อนสำนวนไปให้ศาลแขวงพิจารณาพิพากษาใหม่ในเรื่องใช้ทรัพย์สินได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๖๘/๒๕๕๐

นายสกล นุนยรัตเวช
นายสอิ่ง หรืออาจ วัลลิโกคม

โจทก์
จำเลย

คดีฟ้องขอให้ทำลายนิติกรรมซื้อขายที่ดินนั้น แม้ที่ดินจะมีราคาเท่าใดก็ตาม ก็ถือว่าเป็นคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข้ออันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ ศาลแขวงย่อมมีอำนาจพิจารณาพิพากษา

หมายเหตุ ตามพระราชธรรมนูญศาลยุติธรรมฉบับปัจจุบัน ศาลแขวงไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีไม่มีทุนทรัพย์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๖๑/๒๕๕๑

วัดไชยภูมิการาม
นายย่งไล่ ชังคะสมบุรณ์ กับพวก

โจทก์
จำเลย

โจทก์ฟ้องคดีไม่มีทุนทรัพย์ต่อศาลแขวง จำเลยให้การแล้วฟ้องแย้งเรียกเงินเกินอำนาจศาลแขวง ดังนี้ ไม่ทำให้คดีฟ้องเดิมเสียไป แต่ศาลแขวงจะรับบังคับคดีตามฟ้องแย้งไม่ได้ คงถือเป็นเพียงข้อต่อสู้ฟ้องของโจทก์เท่านั้น

หมายเหตุ ตามพระราชธรรมนูญศาลยุติธรรมฉบับปัจจุบัน ศาลแขวงไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีไม่มีทุนทรัพย์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๕๗/๒๕๕๒

นางเลื่อม ไทยอาสา
นายจรูญ นาคน้อย กับพวก

โจทก์
จำเลย

คดีฟ้องขอให้จำเลยทำลายการจำนองและสัญญายอมความนั้น แม้โจทก์อ้างว่าทรัพย์สินที่จำนองเป็นของโจทก์ ฝ่ายจำเลยอ้างว่าเป็นทรัพย์สินของจำเลยที่จำนอง ก็คงเป็นเรื่องฟ้องขอให้ทำลาย

สัญญา ซึ่งศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้ และแม้จะมีประเด็นโต้เถียงว่า โจทก์กับจำเลย
ที่จำนองเป็นสามีภริยากันหรือไม่ ก็ไม่เป็นคดีพิพาทกันเกี่ยวกับสิทธิในครอบครัว

หมายเหตุ ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมฉบับปัจจุบัน ศาลแขวงไม่มีอำนาจพิจารณา
พิพากษาคดีไม่มีทุนทรัพย์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๘๖๙/๒๕๕๓

พนักงานอัยการ กรมอัยการ

โจทก์

นายเสนาะ ผลิตผลเกิด

จำเลย

ในกรณีที่ฟ้องอ้างว่าจำเลยกระทำความผิดซึ่งเป็นการละเมิดกฎหมายหลายบทหลายกระทง
ด้วยกันนั้น หากพิจารณาได้ข้อเท็จจริงตามคำบรรยายฟ้องของโจทก์แล้ว ศาลก็ต้องใช้อำนาจ
ที่เป็นบทหนักลงโทษจำเลย ตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๗๐ ฉะนั้น เมื่อความผิดตามบท
กฎหมายที่หนักนั้นเกินอำนาจศาลแขวง แม้ความผิดบทเบาจะอยู่ในอำนาจศาลแขวง ศาลแขวง
ก็ต้องพิพากษายกฟ้องเสีย เพราะต้องถือว่าเป็นคดีเกินอำนาจศาลแขวง

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๕๑/๒๕๕๔

นางทองเต็ม ดันตราภรณ์

โจทก์

นายถนอม โรจนานนท์ กับพวก

จำเลย

ฟ้องขอให้โอนที่ดินให้ตามสัญญาจะขายนั้น เป็นคดีมีทุนทรัพย์

โจทก์ฟ้องจำเลยต่อศาลแขวง จำเลยต่อสู้ว่าเป็นคดีเกินอำนาจศาลแขวง แต่เมื่อศาลแขวง
สั่งว่าคดีอยู่ในอำนาจศาลแขวงแล้วพิจารณาคดีต่อไปนั้น แม้จำเลยมิได้อุทธรณ์ในทันที และมีได้
โต้แย้งคำสั่งไว้จนศาลพิพากษาแล้วจึงมาอุทธรณ์เรื่องอำนาจศาลอีก ดังนี้ก็ตาม ก็เป็นเรื่อง
อำนาจศาล เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลย่อมยกขึ้นวินิจฉัย
ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๒(๕) และเมื่อเห็นว่าคดีเกินอำนาจ
ศาลแขวง ศาลสูงก็ย่อมมีอำนาจให้ยกคำพิพากษาศาลแขวงแล้วพิพากษายกฟ้องโจทก์ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๕/๒๕๕๕

พระยาปริदानฤเบศร์ (พัก พันธุ์พัก)

โจทก์

นางลุลย พันธุ์พัก

จำเลย

โจทก์ฟ้องขอเลิกหุ้นส่วนและตั้งผู้ชำระบัญชี ไม่ใช่เป็นเรื่องเรียกร้องทรัพย์สินหรือส่วนแบ่ง
อย่างใด จึงเป็นคดีมีค่าขอปลดเปลื้องทุกข์อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ หรืออีกนัยหนึ่ง

เป็นคดีไม่มีทุนทรัพย์ เพราะโจทก์ไม่ได้เรียกร้องทรัพย์สิน และคดีก็ไม่ได้พิพากษาว่าทรัพย์สิน
ในหุ้นส่วนนี้มีอะไรบ้าง คดีอยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาได้

หมายเหตุ ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมฉบับปัจจุบัน ศาลแขวงไม่มีอำนาจพิจารณา
พิพากษาคดีไม่มีทุนทรัพย์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๒๑/๒๔๙๖	พระยาปริदानฤเบศร์ นางลยง พันธุ์ฝึก	โจทก์ จำเลย
----------------------------	---------------------------------------	----------------

โจทก์ฟ้องขอให้เลิกห้างหุ้นส่วนและชำระบัญชี จำเลยให้การว่า โจทก์ไม่ได้เป็นหุ้นส่วน
จำเลยเป็นเจ้าของฝ่ายเดียว เป็นคดีไม่มีทุนทรัพย์ ศาลแขวงพิจารณาพิพากษาได้

หมายเหตุ ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมฉบับปัจจุบัน ศาลแขวงไม่มีอำนาจพิจารณา
พิพากษาคดีไม่มีทุนทรัพย์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๖๙/๒๔๙๗	นางนิตยาหรือเล็ก ลัมสุพรรณ นายอาชัญหรือเหล็ง ปิณฑานนท์	โจทก์ จำเลย
---------------------------	---	----------------

โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยผู้อาศัยห้องที่โจทก์เช่ามา จำเลยต่อสู้ว่า เมื่อทำสัญญาเช่า โจทก์
เป็นภริยาจำเลย และอยู่ในห้องเช่ามาด้วยกันมิได้อาศัย ไม่เป็นคดีเกี่ยวกับสิทธิในครอบครัว

หมายเหตุ โปรดดูหมายเหตุในมาตรา ๒๒

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๑๒/๒๔๙๘	ร้อยเอกอุ่น วัฒนวิบูลย์ นางทรัพย์ สำเนียงพิน	โจทก์ จำเลย
---------------------------	---	----------------

สามีฟ้องให้ทำลายนิติกรรมขายฝากที่ดินที่ภริยาเอาไปขายฝากโดยไม่ได้รับอนุญาต
และสามีได้บอกล้างแล้ว เป็นคดีพิพาทกันในเรื่องทรัพย์สินซึ่งกำหนดลงเป็นราคาเงินได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๕๖ - ๑๕๒๑/๒๕๐๑	ผู้ว่าคดีศาลแขวงนครราชสีมา นายวิฑูร ใจเด็ด กับพวก	โจทก์ จำเลย
-----------------------------------	--	----------------

ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา
๓๔๒ จำคุกเรียงกระทงสำนวนละ ๑๕ วัน รวม ๑๖๖ สำนวน กว่า ๖ เดือนก็ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๕๑/๒๕๐๒

บริษัท มิตรการช่าง จำกัด

โจทก์

นางผกา มาศ เหมสว่าง

จำเลย

คดีเกินอำนาจศาลแขวง เมื่อศาลแขวงไต่สวนแล้ว เห็นว่าคดีไม่มีมูล ก็มีอำนาจพิพากษายกฟ้องได้ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวง ฯลฯ มาตรา ๑๔ จะทำเป็นคำพิพากษาหรือคำสั่ง ก็มีผลอย่างเดียวกัน

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๓๕/๒๕๐๔

นายสมหมาย สิริจันทร์พันธ์

โจทก์

นางพรรณี พิสนธ์ยุทธการหรือ

สุภางคเสน กับพวก

จำเลย

คดีฟ้องเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๗๕ ซึ่งเป็นคดีเกินอำนาจศาลแขวง จะพิจารณาพิพากษานั้น เมื่อศาลแขวงไต่สวนสั่งว่าคดีมีมูลแล้ว ศาลแขวงจะหมายเรียกจำเลย มาแก้คดีหรือยกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๗๖ มาบังคับไม่ได้ เพราะเป็นการพิจารณาพิพากษาของศาลที่มีอำนาจ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๔๔/๒๕๐๖

ผู้ว่าคดีศาลแขวงธนบุรี

โจทก์

นายกิโฮ อาฮิยาโค หรือนายเจยาโค

จำเลย

เมื่อศาลแขวงมีอำนาจรับฟ้องคดีอาญาที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานขัดคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่สั่งให้จำเลยระงับเหตุรำคาญ ตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข มาตรา ๗๔ ไว้พิจารณาพิพากษาแล้ว ก็ย่อมมีอำนาจตามมาตรา ๗๔ วรรค ๒ ที่จะสั่งให้จำเลยปฏิบัติ ตามมาตรา ๒๓ คือ ระงับเหตุรำคาญตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นนั้นได้ด้วย เพราะเป็นคำสั่งส่วนหนึ่งในคดีอาญาที่ฟ้องจำเลยนั่นเอง หาเป็นการเกินอำนาจศาลแขวงที่จะสั่งไม่

คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๐๑/๒๕๑๑

นายสิริราม ราชปาล

โจทก์

นายสมชาย ใจไวสกุล

จำเลย

นายล้วน การะพิมพ์

ผู้ร้องขัดทรัพย์

การร้องขัดทรัพย์ในคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวงนั้น แม้ทุนทรัพย์ในชั้นร้องขัดทรัพย์จะเกินอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง ศาลแขวงก็ยังมีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้ เพราะการพิจารณาชั้นร้องขัดทรัพย์เป็นการพิจารณาในเรื่องเดิมนั่นเอง

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๕๕/๒๕๑๑ พนักงานอัยการ กรมอัยการ โจทก์
(ประชุมใหญ่) นายอุดม ศรีวิชัย กับพวก จำเลย

การกักกันตามประมวลกฎหมายอาญาไม่ใช่โทษ เป็นเพียงวิธีการเพื่อความปลอดภัย ซึ่งมีลักษณะเบากว่าโทษจำคุก ฉะนั้น จะอนุโลมกำหนดเวลากักกันเป็นกำหนดโทษจำคุก หรือรวมกับโทษจำคุกเพื่อใช้สิทธิฎีกาไม่ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๐๕๔/๒๕๒๕ นายวันชัย วงษ์นุชา โจทก์
นายมนัส สุกุล จำเลย

ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๕ ประกอบด้วยมาตรา ๒๒(๓) บัญญัติให้ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งซึ่งราคาทรัพย์สินที่พิพาท หรือจำนวนเงินที่ฟ้องไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทนั้น จำนวนเงินที่ฟ้องนี้หมายถึง จำนวนเงินรวมกันในคำฟ้องที่โจทก์แต่ละคนฟ้อง ขอให้ศาลบังคับให้จำเลยชำระ ไม่ว่าจำนวนเงินดังกล่าวจะเกิดจากมูลหนี้รายเดียวหรือมูลหนี้หลายรายรวมกันก็ตาม เมื่อรวมจำนวนเงินที่ฟ้องในมูลหนี้เหล่านั้นแล้วมีจำนวนไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท คดีก็อยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษา หากรวมกันแล้วเกินหนึ่งหมื่นบาท คดีก็ไม่อยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๙๓/๒๕๒๗ พนักงานอัยการศาลแขวงพระนครใต้ โจทก์
นายสงวน เลิศโวหาร กับพวก จำเลย

โจทก์ฟ้องจำเลยต่อศาลแขวงฐานขบถโดยประมาท เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ระหว่างพิจารณาผู้เสียหายถึงแก่ความตาย และได้มีการสอบสวนเพิ่มเติมแล้ว โจทก์จึงขอแก้ฟ้องเป็นขอให้ลงโทษจำเลย ฐานขบถโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ดังนี้ กรณีมีเหตุอันสมควรอนุญาตให้โจทก์แก้ฟ้องได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๓ ศาลจะไม่อนุญาตให้โจทก์แก้ฟ้องเพราะเหตุเพียงว่าหากอนุญาตแล้วจะไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาหาได้ไม่

เมื่อศาลฎีกาอนุญาตให้โจทก์แก้ฟ้องแล้ว คดีเกินอำนาจศาลชั้นต้นที่จะพิจารณาพิพากษาตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๕ ศาลฎีกาจึงพิพากษากลับให้ยกฟ้อง และให้โจทก์นำคดีไปฟ้องต่อศาลชั้นต้นที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๐๘/๒๕๒๗

เด็กชายสิทธิชัย เล็กตระกูลชัย กับพวก โจทก์
นายสุวัฒน์ สุวรรณปรีชา กับพวก จำเลย

โจทก์ฟ้องจำเลยต่อศาลแขวงซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่มีอัตราโทษอย่างสูง ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี เมื่อฟ้องของโจทก์เป็นการขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๒, ๓๕๔ ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสามปีและห้าปีตามลำดับ และเป็นกรณีที่กล่าวหาว่าจำเลยกระทำความผิดกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทด้วยกัน ซึ่งถ้าหากพิจารณาได้ข้อเท็จจริงตามฟ้องโจทก์แล้ว ศาลก็ต้องใช้มาตรา ๓๕๔ ซึ่งเป็นบทหนักมาเป็นบทลงโทษจำเลย จึงเกินอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษา

แม้ความผิดตามบทกฎหมายที่เบากว่าจะอยู่ในอำนาจศาลแขวง แต่เมื่อความผิดตามบทหนักเกินอำนาจศาลแขวงแล้ว ก็ต้องถือว่าคดีนี้เป็นคดีเกินอำนาจศาลแขวง เพราะคำฟ้องของโจทก์กล่าวหาจำเลยเป็นความผิดกรรมเดียวไม่อาจแบ่งแยกข้อหาตามมาตรา ๓๕๒ และมาตรา ๓๕๔ ออกจากกันได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๙๕๒/๒๕๒๗

พนักงานอัยการกรมอัยการ โจทก์
นายชนิดต์ อุตุนันท์ โจทก์ร่วม
นางสาวแต้ว เนียงสันเทียะ จำเลย

คดีจำเลยต้องหาว่ากระทำผิดฐานยกยอก ซึ่งอัตราโทษอยู่ในอำนาจศาลแขวงนั้น แม้โจทก์จะขอให้ใช้ราคาทรัพย์สินมากมายเพียงใด ศาลแขวงก็มีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๔๑๙/๒๕๒๘

พนักงานอัยการประจำ ศาลแขวงนครสวรรค์ โจทก์
นางสงข อมรศักดิ์ โจทก์ร่วม
นางสว่าง เวชกิจ จำเลย

คดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยต่อศาลแขวงในความผิดฐานยกยอก และมีคำขอในส่วนแบ่งให้จำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินเกินกว่า ๑๐,๐๐๐ บาทแก่ผู้เสียหายได้ เมื่อผู้เสียหายเข้าเป็นโจทก์ร่วม โจทก์ร่วมไม่อาจถือเอาคำขอในส่วนแบ่งของพนักงานอัยการเป็นคำขอของตนได้ เพราะหากผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีเองแล้ว ย่อมไม่มีสิทธิยื่นคำขอในส่วนแบ่งอันมีทุนทรัพย์

เกินกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท ต่อศาลแขวงได้ เนื่องจากเกินอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษา และเมื่อโจทก์ร่วมอุทธรณ์ฝ่ายเดียว ย่อมไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาที่จะให้จำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สิน และศาลอุทธรณ์ก็ไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคำขอในส่วนนี้ด้วย

มาตรา ๑๖

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๗๗๑/๒๕๒๔ พนักงานอัยการจังหวัดน่าน โจทก์
นายสุรสิทธิ์ หรืออ้ออด จันทรสาโรจน์ จำเลย

ศาลพลเรือนประทับฟ้องแล้วสั่งให้พิจารณารวมกับคดีของศาลทหาร และพิพากษารวมกันมา โดยมีตุลาการศาลทหารและผู้พิพากษาศาลพลเรือนชุดเดียวกันรวมสามนายเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาเป็นการไม่ชอบตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมว่าด้วยอำนาจศาลและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๕ เพราะคดีต่างศาลกันจะพิจารณารวมกันไม่ได้ เป็นเรื่องศาลชั้นต้นมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกระบวนการพิจารณา ต้องถือว่าคดีนี้ยังไม่ได้ผ่านการพิจารณาของศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์จึงยังไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา ต้องให้ศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษาใหม่ให้เป็นการถูกต้องเสียก่อน

มาตรา ๑๗ - ๑๘

(ไม่ปรากฏคำพิพากษาฎีกา)

มาตรา ๑๕

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๐๓/๒๕๒๒ ธนาคารกรุงไทย จำกัด โจทก์
นายสุเอียน แซ่เซี่ยะ กับพวก จำเลย

ศาลชั้นต้นยกคำร้องขออุทธรณ์อย่างคนอนาถา และกำหนดเวลาให้จำเลยนำเงินค่าธรรมเนียมมาวาง แต่จำเลยไม่วางเงินภายในกำหนด กลับอุทธรณ์ ฎีกา ครั้นศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาพิพากษายืน จำเลยยื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นขยายเวลาวางเงิน ศาลชั้นต้นสั่งยกคำร้องจำเลยมิได้อุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้น แต่กลับยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลอุทธรณ์ขอให้กำหนดเวลาให้จำเลยวางเงินค่าธรรมเนียมอีก คำร้องของจำเลยไม่ชอบที่ศาลอุทธรณ์จะรับไว้พิจารณา เพราะไม่

มิตติของจำเลยอยู่ในศาลอุทธรณ์ในขณะนั้น และกรณีไม่เป็นไปตามลำดับศาล ดังนั้นที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยคำร้องของจำเลยให้คืน จึงถือไม่ได้ว่าเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วในศาลอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๙

มาตรา ๒๐

(ไม่ปรากฏคำพิพากษาฎีกา)

มาตรา ๒๑

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๔/๒๕๕๐	นายสุภัทสร วิริยาพร หลวงวรนิติ	โจทก์ จำเลย
--------------------------	-----------------------------------	----------------

ผู้พิพากษาสั่งถอนประกันแล้วสั่งขังจำเลย โดยไม่ปรากฏว่ามีเจตนาร้ายละเมิดอำนาจและหน้าที่ ย่อมไม่มีมูลเป็นความผิดทางอาญา เพราะการสั่งเรื่องประกันหรือถอนประกันเป็นกิจการธรรมดา และอยู่ในดุลพินิจของผู้พิพากษาซึ่งจะต้องกระทำตามอำนาจและหน้าที่อันมีอยู่ในธรรมนูญศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๕๑-๗๕๒/๒๕๐๙	พันเอกสำรวม สุขโต กับพวก นางสำราญ ไชรัมย์ กับพวก นางประกอบ ตอนโพธิ์ นางสำราญ ไชรัมย์	โจทก์ จำเลย โจทก์ จำเลย
-------------------------------	---	----------------------------------

คำสั่งให้ดสืบพยานไม่ใช่คำวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดี ผู้พิพากษานายเดีวมีอำนาจสั่งได้ตามมาตรา ๒๑ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๙๒/๒๕๒๒	บริษัทสยามรามมา จำกัด กับพวก นายประเสริฐ เชื้อสกุล กับพวก ห้างหุ้นส่วนจำกัดอัศวินซูเปอร์แมน	โจทก์ จำเลย ผู้ร้อง
----------------------------	---	---------------------------

เมื่อศาลเห็นว่าตามคำร้องของผู้ร้องประกอบด้วยเอกสารท้ายคำร้องฟังได้ว่าผู้ร้องได้ซื้อที่ดินจาก บ. แล้วจำนองที่ดินทั้งแปลงไว้กับ บ. และผู้ร้องได้แบ่งที่ดินดังกล่าวออกเป็นแปลงย่อย ๆ ในนามเดิมและติดจำนองหลายสิบแปลง อันเห็นได้ชัดว่าผู้ร้องแบ่งแยกที่ดินเพื่อสร้างตึกแถวตลาดสด และศูนย์รวมการค้าตามคำร้องแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องสืบพยานในข้อนี้

ผู้ร้องแกลงยอมให้ยึดเงินสด ๑๐๐,๐๐๐ บาทของผู้ร้องเท่าที่จำเลยตีราคาไว้ในการยึดที่ดินแทนการยึดที่ดินแปลงดังกล่าว โดยแกลงไว้ชัดว่าหากจำเลยพิสูจน์ได้ว่าที่ดินดังกล่าวเป็นของโจทก์ซึ่งจะต้องชำระหนี้เงิน ๙๙,๔๕๘ บาทแก่จำเลยกับพวกแล้ว ก็ให้ศาลบังคับคดีนำเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาทชำระให้จำเลยกับพวกได้ แม้ผู้ร้องจะมีได้มีนิติสัมพันธ์ต้องชำระเงินให้จำเลยก็ตาม แต่ก็ผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งแกลงของผู้ร้อง จำเลยจึงมิได้รับความเสียหายจากการที่ผู้ร้องขอวางเงินแทนการยึดที่ดินแต่อย่างใด เนื่องจากการร้องขอปล่อยทรัพย์สินก็ยังคงดำเนินเรื่องอยู่ต่อไป หากจำเลยชนะคดี จำเลยก็รับเงินที่ผู้ร้องวางศาลไว้ไปได้ การที่ศาลล่างสั่งให้เพิกถอนการยึดทรัพย์สินก็โดยอาศัยเหตุเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม และเพื่อบรรเทาความเสียหายให้ผู้ร้อง จึงเป็นการสั่งไปโดยอำนาจของศาลที่จะสั่งได้ และไม่ขัดต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

การที่ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นนายเดียมมีคำสั่งให้รับเงินที่ผู้ร้องวางต่อศาลแทนการยึดที่ดิน และสั่งให้แจ้งการถอนการยึดที่ดินให้เจ้าพนักงานที่ดินทราบ เป็นการออกคำสั่งซึ่งมิใช่เป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดีตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๑(๒) จึงไม่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายแต่อย่างใด และการสั่งให้โจทก์หรือผู้ร้องเสียค่าธรรมเนียมในการถอนนั้นก็ไม่จำเป็นจะต้องสั่งไว้ในคำสั่งที่ให้เพิกถอนการยึดด้วย จะสั่งภายหลังก็ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๔/๒๕๒๖

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด

โจทก์

นายสุวรรณ วัฒนพันธ์

ผู้ร้อง

นายจำเนียร อยู่สบาย กับพวก

จำเลย

คดีร้องขัดทรัพย์สินซึ่งมีทุนทรัพย์เกินกว่าห้าหมื่นบาทผู้พิพากษานายเดียมตรวจคำร้องขอแล้วมีคำสั่งยกคำร้องขอ เป็นการไม่ชอบด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๑(๒) เพราะเป็นการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๓๑(๒) และเป็นกรณีที่ต้องมีผู้พิพากษาเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาอย่างน้อยสองนายตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๒, ๒๓ เมื่อศาลชั้นต้นมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายศาลอุทธรณ์ก็ยังไม่มียอำนาจพิจารณาพิพากษา ศาลฎีกาพิพากษายกคำสั่งศาลชั้นต้นและคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ โดยให้ศาลชั้นต้นดำเนินการให้ถูกต้อง โดยให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งใหม่ให้มีผู้พิพากษาครบกองค์คณะ

มาตรา ๒๒

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๓๐/๒๔๘๐ พนักงานอัยการ โจทก์
นายแฉล้ม หรืออาบัส (บังคับอังกฤษ)
กับพวก จำเลย

จำเลยถูกฟ้องว่ากระทำความผิด ๒ กระบวน ซึ่งแต่ละกระบวนเป็นความผิดอันมีอัตราโทษอย่างสูงไม่เกิน ๓ ปี แม้โทษทั้ง ๒ กระบวนรวมกันเข้าจะเกินกว่า ๓ ปี ก็อยู่ในอำนาจของศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษาได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๘๒/๒๔๘๑ อัยการราชบุรี โจทก์
นายลือ อุ่นจี่ จำเลย

ในคดีที่อัตราโทษขั้นสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินกว่า ๓ ปีนั้น จะมีผู้พิพากษาเพียงนายเดียวลงชื่อในคำพิพากษาไม่ได้

เมื่อปรากฏว่าผู้พิพากษาศาลชั้นต้นพิพากษาคดีเกินอำนาจ แม้โจทก์จะฎีกาในเนื้อหาของคดีขึ้นมาฝ่ายเดียว ศาลฎีกาก็มีอำนาจที่จะยกคำพิพากษาของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ ให้ศาลชั้นต้นพิพากษาคดีใหม่ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๒๕/๒๔๘๑ พนักงานอัยการ โจทก์
นายสุภา ศิริमानนท์ จำเลย

ผู้พิพากษานายเดียวพิพากษาวางโทษจำคุกจำเลย ๑ ปี ลดกึ่งหนึ่งคงเหลือ ๖ เดือนได้ ไม่เป็นการเกินอำนาจตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๗๗/๒๔๘๘ นายนิกรหรือดิ่ง แซ่ลี โจทก์
นายสุนันท์ วุฒนันท์ จำเลย

การฟ้องขอไต่ที่ดินขายฝากนั้น แม้จะขอให้จำเลยรับเงินค่าไต่ด้วยเป็นเงินเท่าไรก็ตาม ก็ถือว่าเป็นคดีไม่มีทุนทรัพย์ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นเพียงนายเดียวก็นั่งพิจารณาได้

หมายเหตุ คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๕๖/๒๔๙๑, ๑๑๔๓/๒๕๐๕, ๑๐๙๓/๒๕๐๙ วินิจฉัยว่า การฟ้องบังคับขอให้รับไต่ถอนการขายฝาก เป็นคดีมีทุนทรัพย์

ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมฉบับปัจจุบัน ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นคนเดียวไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีไม่มีทนาย

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๔/๒๕๕๐

นายสุภกสร วิริยาพร
หลวงวรนิติ

โจทก์
จำเลย

ผู้พิพากษาสั่งถอนประกันแล้วสั่งขังจำเลย โดยไม่ปรากฏว่ามีเจตนาร้ายละเมิดอำนาจและหน้าที่ ย่อมไม่มีมูลเป็นความผิดทางอาญา เพราะการสั่งเรื่องประกันหรือถอนประกันเป็นกิจการธรรมดา และอยู่ในดุลพินิจของผู้พิพากษา ซึ่งจะต้องกระทำตามอำนาจและหน้าที่อันมีอยู่ในธรรมนูญศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๘๐/๒๕๕๐

พนักงานอัยการ กรมอัยการ
นายอรุณหรือเที่ยง จันทร์หอม

โจทก์
จำเลย

ในคดีลักทรัพย์ซึ่งมีอัตราโทษตามกฎหมายอยู่ในอำนาจของศาลแขวงนั้น แม้โจทก์จะขอให้ใช้ทรัพย์ที่ลักเป็นราคามากมายเท่าใด ศาลแขวงก็มีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้

ศาลแขวงลงโทษฐานลักทรัพย์ แต่ไม่รับพิจารณาในเรื่องขอให้ใช้ทรัพย์ เมื่อศาลสูงเห็นว่า การไม่รับพิจารณานั้นไม่ถูกต้อง ก็ยกอนสำนวนไปให้ศาลแขวงพิจารณาพิพากษาใหม่ในเรื่องใช้ทรัพย์ได้

หมายเหตุ โปรดดูหมายเหตุในมาตรา ๑๕

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๖๘/๒๕๕๐

นายสกล บุญรัตเวช
นายสอหรืออาจ วัลลิโกดม

โจทก์
จำเลย

คดีฟ้องขอให้ทำลายนิติกรรมซื้อขายที่ดินนั้น แม้ที่ดินจะมีราคาเท่าใดก็ตาม ก็ถือว่าเป็นคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ ศาลแขวงย่อมมีอำนาจพิจารณาพิพากษา

หมายเหตุ โปรดดูหมายเหตุในมาตรา ๑๕

ศาลแขวง๕๖๑/๒๔๕๑

วัดไชยภูมิการาม

โจทก์

นายยงไล่ มังคะสมบุญณ์ กับพวก

จำเลย

โจทก์ฟ้องคดีไม่มีทุนทรัพย์ต่อศาลแขวง จำเลยให้การแล้วฟ้องแย้งเรียกเงินเกินอำนาจศาลแขวง ดังนี้ ไม่ทำให้คดีฟ้องเดิมเสียไป แต่ศาลแขวงจะรับบังคับคดีตามฟ้องแย้งไม่ได้ คงถือเป็นเพียงข้อต่อสู้ฟ้องของโจทก์เท่านั้น

หมายเหตุ โปรดดูหมายเหตุในมาตรา ๑๕

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๓๗/๒๔๕๒

อัยการพิษณุโลก

โจทก์

นายเล่านุ่น แซ่เอี้ย

จำเลย

การเนรเทศบุคคลออกไปนอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัติป้องกันการค้ากำไรเกินควร พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๓๑ นั้น ไม่ใช่กรณีที่ให้ศาลพิพากษา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๕๗/๒๔๕๒

นางเลื่อม ไทยอาสา

โจทก์

นายจรูญ นาคน้อย กับพวก

จำเลย

คดีที่ฟ้องขอให้จำเลยทำลายการจำนองและสัญญายอมความนั้น แม้โจทก์อ้างว่าทรัพย์สินที่จำนองเป็นของโจทก์ ฝ่ายจำเลยอ้างว่าเป็นทรัพย์สินของจำเลยที่จำนอง ก็คงเป็นเรื่องฟ้องขอให้ทำลายสัญญา ซึ่งศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้ และแม้จะมีประเด็นโต้เถียงกันว่าโจทก์กับจำเลยที่จำนองเป็นสามีภริยากันหรือไม่ ก็ไม่เป็นคดีพิพาทกันก็ด้วยสิทธิในครอบครัว

หมายเหตุ โปรดดูหมายเหตุในมาตรา ๑๕

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๗๗/๒๔๕๓

นางริง ไชยทอง

โจทก์

นางพุ่ม กลับดี

ผู้ร้องสอด

นายเลือน ไชยทอง

ผู้ร้องสอด

นางพิม ไชยทอง กับพวก

จำเลย

โจทก์จำเลยพิพาทกันในกรรมสิทธิ์ที่ดินมีทุนทรัพย์ ๕๐๐ บาท แล้วมีผู้ร้องสอดเข้ามาตั้งข้อพิพาทกับจำเลยในที่ดินอีกส่วนหนึ่งซึ่งไม่เกี่ยวกับที่ดินส่วนที่โจทก์จำเลยพิพาทกัน ดังนี้

จะเอาทุนทรัพย์ในส่วนที่ผู้ร้องสอดพิพาทกับจำเลยเข้ามารวมกับทุนทรัพย์ตามฟ้องเดิมของโจทก์ เพื่อให้คดีของโจทก์มีทุนทรัพย์เกิน ๕๐๐ บาท ไม่ได้ เมื่อเป็นคดีมีทุนทรัพย์ไม่เกิน ๕๐๐ บาท แล้ว ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นนายเดียวก็น่าพิจารณาพิพากษาได้

หมายเหตุ ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมฉบับเดิม ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นคนเดียวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีมีทุนทรัพย์ไม่เกิน ๕๐๐ บาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๒๗/๒๕๕๓

นายเบิ่งเว้งหรือเบิ่งยัง แซ่หลี่
นางเมียเอง แซ่ตั้ง

โจทก์
จำเลย

โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยออกจากเรือนพิพาทโดยอ้างว่าเป็นของบิดา บิดาตายเป็นมรดกตกได้แก่โจทก์ จำเลยให้การว่าเรือนพิพาทเป็นโรงเรือนที่จำเลยร่วมกับผู้มีชื่อออกทุนสร้างขึ้น เป็นสถานการกุศลของผู้ถือศีลกินเจ ดังนี้ ถือได้ว่าเป็นคดีพิพาทกันด้วยเรื่องกรรมสิทธิ์ในเรือนพิพาทถึง ๖,๐๐๐ บาท คดีเกินอำนาจผู้พิพากษานายเดียวก็น่าพิจารณาพิพากษาได้

อำนาจศาลตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยขอประชาชน แม้ไม่มีฝ่ายใดยกขึ้นว่ากล่าว ศาลก็พิพากษาได้

หมายเหตุ ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมฉบับเดิม ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นคนเดียวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีมีทุนทรัพย์ไม่เกิน ๕๐๐ บาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๘๖๔/๒๕๕๓

พนักงานอัยการ กรมอัยการ
นายเสนาะ ผลิตผลเกิด

โจทก์
จำเลย

ในกรณีที่ฟ้องอ้างว่าจำเลยกระทำความผิดซึ่งเป็นการละเมิดกฎหมายหลายบทหลายกระทงด้วยกันนั้น หากพิจารณาได้ข้อเท็จจริงตามคำบรรยายฟ้องของโจทก์แล้ว ศาลก็ต้องใช้อำนาจที่เป็นบทหนักลงโทษจำเลย ตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๙๐ ฉะนั้น เมื่อความผิดตามบทกฎหมายที่หนักนั้นเกินอำนาจศาลแขวง แม้ความผิดบทเบาจะอยู่ในอำนาจศาลแขวง ศาลแขวงก็ต้องพิพากษายกฟ้องเสีย เพราะต้องถือว่าเป็นคดีเกินอำนาจศาลแขวง

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๕๓/๒๕๕๔

พนักงานอัยการ กรมอัยการ

โจทก์

พันตรีสะอาด ชมะสุนทร กับพวก

จำเลย

คดีที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๒๒๓, ๓๐๔ นั้น อยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษาตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม แม้หนังสือที่ปลอม จะเป็นหนังสือสำคัญอันจะเป็นความผิดตามมาตรา ๒๒๔, ๒๒๕ ซึ่งมีอัตราโทษเกินอำนาจศาลแขวง กิติ ก็เป็นเรื่องนอกฟ้องนอกความประสงค์ของโจทก์ จึงเป็นคดีที่ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาอยู่นั่นเอง

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๕๑/๒๕๕๔

นางทองเต็ม ดันตราภรณ์

โจทก์

นายถนอม โรจนานนท์ กับพวก

จำเลย

ฟ้องขอให้โอนที่ดินให้ตามสัญญาจะขายนั้น เป็นคดีมีทุนทรัพย์

โจทก์ฟ้องจำเลยต่อศาลแขวง จำเลยต่อสู้ว่าเป็นคดีเกินอำนาจศาลแขวง แต่เมื่อศาลแขวง สั่งว่าคดีอยู่ในอำนาจศาลแขวงแล้วพิจารณาคดีต่อนั้น แม้จำเลยมิได้อุทธรณ์ในทันที และมีโต้แย้งคำสั่งไว้จนศาลพิพากษาแล้วจึงมาอุทธรณ์เรื่องอำนาจศาลอีกดังนี้ก็ตาม ก็เป็นเรื่องอำนาจศาล เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลย่อมยกขึ้นวินิจฉัยได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒(๕) และเมื่อเห็นว่าคดีเกินอำนาจศาลแขวง ศาลสูงก็ย่อมมีอำนาจให้ยกคำพิพากษาศาลแขวงแล้วพิพากษายกฟ้องโจทก์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๕/๒๕๕๕

พระยาปริदानฤเบศร์ (พัก พันธุ์พัก)

โจทก์

นางลุง พันธุ์พัก

จำเลย

โจทก์ฟ้องขอเลิกหุ้นส่วนและตั้งผู้ชำระบัญชี ไม่ใช่เป็นเรื่องเรียกร้องทรัพย์สินหรือส่วนแบ่ง อย่างไม่เป็นคดีมีค่าขอปลดเปลื้องทุกข์อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ หรืออีกนัยหนึ่ง เป็นคดีไม่มีทุนทรัพย์ เพราะโจทก์ไม่ได้เรียกร้องทรัพย์สินและคดีก็ไม่ได้พิพาทกันว่าทรัพย์สิน ในหุ้นส่วนนี้มีอะไรบ้าง คดีอยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาได้

หมายเหตุ ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมฉบับปัจจุบันศาลแขวงไม่มีอำนาจพิจารณาคดี ไม่มีทุนทรัพย์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๒๑/๒๕๔๖

พระยาปริชานฤเบศร์

โจทก์

นางลยง พันธุ์พัก

จำเลย

โจทก์ฟ้องขอให้เลิกห้างหุ้นส่วนและชำระบัญชี จำเลยให้การว่าโจทก์ไม่ได้เป็นหุ้นส่วน
จำเลยเป็นเจ้าของฝ่ายเดียว เป็นคดีไม่มีทุนทรัพย์ ศาลแขวงพิจารณาพิพากษาได้

หมายเหตุ ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมฉบับปัจจุบัน ศาลแขวงไม่มีอำนาจพิจารณาคดี
ไม่มีทุนทรัพย์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๖๔/๒๕๔๗

นางนิตยา หรือเล็ก ลัมสุพรรณ

โจทก์

นายอาทิตย์ หรือเหล็ง ปิ่นทานนท์

จำเลย

โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยผู้อาศัยห้องที่โจทก์เช่ามา จำเลยต่อสู้ว่า เมื่อทำสัญญาเช่า โจทก์
เป็นภริยาจำเลยและอยู่ในห้องเช่ามาด้วยกันมิได้อาศัย ไม่เป็นคดีเกี่ยวกับสิทธิในครอบครัว

หมายเหตุ ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมฉบับเดิมศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาคดี ไม่มี
ทุนทรัพย์ แต่ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมฉบับปัจจุบันศาลแขวงไม่มีอำนาจพิจารณาคดี
ดังกล่าว

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๑๒/๒๕๔๘

ร้อยเอกอุ้น วัฒนวิบูลย์

จำเลย

นางทรัพย์ สำเนียงพิณ

จำเลย

สามีฟ้องให้ทำลายนิติกรรมขายฝากที่ดินที่ภริยาเอาไปขายฝากโดยไม่ได้รับอนุญาต
และสามีได้บอกล้างแล้ว เป็นคดีพิพาทกันในเรื่องทรัพย์ซึ่งกำหนดลงเป็นราคาเงินได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๕๖-๑๕๒๒/๒๕๐๑

ผู้ว่าคดีศาลแขวงนครราชสีมา

โจทก์

นายวิฑูร ใจเด็ด กับพวก

จำเลย

ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๒
จำคุกเรียงกระทงสำนวนละ ๑๕ วัน รวม ๑๖๖ สำนวน กว่า ๖ เดือน ก็ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๓๕/๒๕๐๔

นายสมหมาย สิริจันทพันธ์
นางพรรณณี พิสนเทศยุทธการ
หรือสุภาวคเสน กับพวก

โจทก์
จำเลย

คดีฟ้องเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๗๕ ซึ่งเป็นคดีเกินอำนาจศาลแขวง จะพิจารณาพิพากษานั้น เมื่อศาลแขวงได้สวนสั่งว่าคดีมีมูลแล้ว ศาลแขวงจะหมายเรียกจำเลย มาแก้คดีหรือยกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๗๖ มาบังคับไม่ได้ เพราะเป็นการพิจารณาพิพากษาของศาลที่มีอำนาจ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๕๕/๒๕๐๖

ผู้ว่าคดีศาลแขวงธนบุรี
นายกิโฮ อาฮิยาโด หรือนายเจยาโด

โจทก์
จำเลย

เมื่อศาลแขวงมีอำนาจรับฟ้องคดีอาญาที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานขัดคำสั่งของ เจ้าพนักงานท้องถิ่นที่สั่งให้จำเลยระงับเหตุรำคาญ ตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข มาตรา ๗๔ ไว้พิจารณาพิพากษาแล้ว ก็ย่อมมีอำนาจตามมาตรา ๗๔ วรรคสอง ที่จะสั่งให้จำเลยปฏิบัติ ตามมาตรา ๒๓ คือระงับเหตุรำคาญตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นนั้นได้ด้วย เพราะเป็นคำสั่ง ส่วนหนึ่งในคดีอาญาที่ฟ้องจำเลยนั่นเอง หาเป็นการเกินอำนาจศาลแขวงที่จะสั่งไม่

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๐๑/๒๕๑๑

นายสิริราม ราชपाल
นายสมชาย ใจวิลกุล
นางล้วน การะพิมพ์

โจทก์
จำเลย
ผู้ร้องขัดทรัพย์

การร้องขัดทรัพย์ในคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวงนั้น แม้ทุนทรัพย์ ในชั้นร้องขัดทรัพย์จะเกินอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง ศาลแขวงก็ยังมีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้ เพราะการพิจารณาชั้นร้องขัดทรัพย์เป็นการพิจารณาในเรื่องเดิมนั่นเอง

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๕๕/๒๕๑๑
(ประชุมใหญ่)

พนักงานอัยการ กรมอัยการ
นายอุดม ศรีวิชัย กับพวก

โจทก์
จำเลย

การกักกันตามประมวลกฎหมายอาญาไม่ใช่โทษ เป็นเพียงวิธีการเพื่อความปลอดภัย ซึ่งมีลักษณะเบากว่าโทษจำคุก ฉะนั้น จะอนุโลมกำหนดเวลากักกันเป็นกำหนดโทษจำคุกหรือ รวมกับโทษจำคุกเพื่อใช้สิทธิฎีกาไม่ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๖๓/๒๕๒๐	นางสมัย พงษ์คำพรรณ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ลำปางแพชั่นสตรี กับพวก	โจทก์ จำเลย
----------------------------	---	--------------------

โจทก์ฟ้องเรียกเช็คคืนจากจำเลย โดยอ้างว่าไม่มีหนี้ที่จะต้องชำระตามเช็คนั้น โจทก์มิได้ประสงค์ถึงกระดาษเช็คราคาฉบับละ ๒๕ สตางค์ และหนี้ก็ระงับไปแม้ไม่คืนเช็ค จำเลยมิได้อ้างว่ายังมีหนี้ตามเช็คอยู่จึงเป็นคดีไม่มีทุนทรัพย์ อยู่ในอำนาจศาลจังหวัดพิจารณาพิพากษา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๕๒/๒๕๒๔	นายศุภโชค โกวิทวงศา ๙ นายเช็กขวาง แซ่เตียว	โจทก์ จำเลย
----------------------------	---	----------------

คำสั่งของศาลชั้นต้นในคดีแพ่งที่สั่งยกคำร้องขอให้พิจารณาใหม่ของจำเลย โดยมีผู้พิพากษานายเดียพลลงในคำสั่ง ชอบด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๒ แล้ว

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๐๕๔/๒๕๒๕	นายวันชัย วงษ์นุชา นายมนัส สุกุล	โจทก์ จำเลย
----------------------------	-------------------------------------	----------------

ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๕ ประกอบด้วยมาตรา ๒๒(๓) บัญญัติให้ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งซึ่งราคาทรัพย์สินที่พิพาท หรือจำนวนเงินที่ฟ้องไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทนั้น จำนวนเงินที่ฟ้องนี้หมายถึง จำนวนเงินรวมกันในคำฟ้องที่โจทก์แต่ละคนฟ้องขอให้ศาลบังคับให้จำเลยชำระ ไม่ว่าจำนวนเงินดังกล่าวจะเกิดจากมูลหนี้รายเดียวหรือมูลหนี้หลายรายรวมกันก็ตาม เมื่อรวมจำนวนเงินที่ฟ้องในมูลหนี้เหล่านั้นแล้วมีจำนวนไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท คดีก็อยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษา หากรวมกันแล้วเกินหนึ่งหมื่นบาท คดีก็ไม่อยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๕/๒๕๒๖	ธนาคารกรุงเทพ จำกัด นายสุวรรณ วัฒนพันธ์ นายจำเนียร อยู่สบาย กับพวก	โจทก์ ผู้ร้อง จำเลย
---------------------------	--	---------------------------

คดีร้องขັดทรัพย์ซึ่งมีทุนทรัพย์เกินกว่าห้าหมื่นบาท ผู้พิพากษานายเดียพลตรวจคำร้องขอแล้วมีคำสั่งยกคำร้องขอ เป็นการไม่ชอบด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๑(๒) เพราะเป็นการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๑๓๑(๒) และเป็นกรณีที่ต้องมีผู้พิพากษาเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาอย่างน้อยสอง นายตามพระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๒, ๒๓ เมื่อศาลชั้นต้นมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ศาลอุทธรณ์ยังไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา ศาลฎีกาพิพากษายกคำสั่งศาลชั้นต้น และคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ โดยให้ศาลชั้นต้นดำเนินการให้ถูกต้อง โดยให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งใหม่ ให้มีผู้พิพากษาศรของคณะ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๑๓/๒๕๒๖

นายเชื้อ เพชรช่อ

โจทก์

นายวิญญู อังคนารักษ์ กับพวก

จำเลย

การไต่สวนมูลฟ้องเป็นอำนาจของผู้พิพากษานายเดี่ยวตามพระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๒ เมื่อผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเห็นว่าตามที่โจทก์บรรยายฟ้องไม่อาจลงโทษจำเลย ตามบทมาตราที่อ้างได้ การไต่สวนมูลฟ้องต่อไปไม่เป็นประโยชน์แก่คดี ย่อมมีอำนาจสั่งให้ งดการไต่สวนมูลฟ้องได้ แม้ว่าร่องอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญามีคำสั่งให้นัดไต่สวนมูลฟ้องไว้ แล้วก็ตาม

ฟ้องว่าจำเลยสอบสวนพยานและบันทึกเสนอข้อความบิดเบือนความจริง และบันทึก ข้อความนอกสำนวน เมื่อมิได้บรรยายว่าความจริงเป็นอย่างไร บิดเบือนอย่างไร ข้อความใด ที่นอกสำนวน จึงเป็นคำฟ้องที่ไม่ถูกต้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘(๕)

การที่จำเลยซึ่งเป็นคณะกรรมการสอบสวนโจทก์กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่าง ร้ายแรง ไม่รายงานผู้บังคับบัญชาเพื่อสอบสวนเอาผิดแก่ผู้ร่วมกระทำผิดด้วย โจทก์ไม่ใช่ผู้ได้รับความเสียหายโดยตรง โจทก์จึงไม่ใช่ผู้เสียหาย และไม่มีอำนาจฟ้อง

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๐๔/๒๕๒๗

เด็กชายสิทธิชัย เล็กตระกูลชัย กับพวก โจทก์

นายสุวัฒน์ สุวรรณปรีชา กับพวก จำเลย

โจทก์ฟ้องจำเลยต่อศาลแขวงซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่มีอัตราโทษอย่างสูง ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี เมื่อฟ้องของโจทก์เป็นการขอให้ลงโทษจำเลย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๒, ๓๕๔ ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสามปีและห้าปี ตามลำดับ และเป็นกรณีที่กล่าวหาว่าจำเลยกระทำความผิดกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมาย หลายบทด้วยกัน ซึ่งหากพิจารณาได้ข้อเท็จจริงตามฟ้องโจทก์แล้ว ศาลก็ต้องใช้มาตรา ๓๕๔

ซึ่งเป็นบทหนักมาเป็นบทลงโทษจำเลย จึงเกินอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษา

แม้ความผิดตามบทกฎหมายที่เบากว่าจะอยู่ในอำนาจศาลแขวง แต่เมื่อความผิดตามบทหนักเกินอำนาจศาลแขวงแล้ว ก็ต้องถือว่าคดีนี้เป็นคดีเกินอำนาจศาลแขวง เพราะคำฟ้องของโจทก์กล่าวหาจำเลยเป็นความผิดกรรมเดียว ไม่อาจแบ่งแยกข้อหาตามมาตรา ๓๕๒ และมาตรา ๓๕๔ ออกจากกันได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๔๕๒/๒๕๒๗	พนักงานอัยการกรมอัยการ นายชนัดต์ อุษุภานันท์ นางสาวแต้ว เจริญสันเทียะ	โจทก์ โจทก์ร่วม จำเลย
----------------------------	---	-----------------------------

คดีจำเลยต้องหาว่ากระทำผิดฐานยกยอก ซึ่งอัตราโทษอยู่ในอำนาจศาลแขวงนั้น แม้โจทก์จะขอให้ใช้ราคาทรัพย์สินมากมายเพียงใด ศาลแขวงก็มีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๗๑๖/๒๕๒๘	นายไช้เซ่ง แซ่เบ๊ยะ นายหุ่ยเคง แซ่หย่วน	โจทก์ จำเลย
----------------------------	--	----------------

ในชั้นพิจารณา โจทก์และทนายโจทก์ไม่มาศาลในวันนัดสืบพยานโจทก์ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โดยผู้พิพากษานายเดี่ยวลงนามในคำพิพากษา เป็นการไม่ชอบ เพราะคดีเกินอำนาจผู้พิพากษานายเดี่ยวที่จะพิพากษา การที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปแล้วพิพากษาใหม่ ย่อมหมายความว่าพิจารณาคดีต่อไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เมื่อข้อเท็จจริงที่ปรากฏในชั้นพิจารณาว่าโจทก์ไม่มาศาลตามกำหนดนัดยังคงมีอยู่ตลอดมาจนถึงวันที่ศาลชั้นต้นพิพากษาใหม่ ดังนี้ ศาลชั้นต้นย่อมมีอำนาจพิพากษายกฟ้องโจทก์โดยอาศัยเหตุเดิมได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๑ ประกอบด้วยมาตรา ๑๖๖

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๔๑๔/๒๕๒๘	พนักงานอัยการประจำศาลแขวง นครสวรรค์ นายสงบ อมรศักดิ์ นางสว่าง เวชกิจ	โจทก์ โจทก์ร่วม จำเลย
----------------------------	---	-----------------------------

คดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยต่อศาลแขวงในความผิดฐานยกยอก และมีคำขอในส่วนแบ่งให้จำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินเกินกว่า ๑๐,๐๐๐ บาทแก่ผู้เสียหายได้ เมื่อผู้เสียหาย

เข้าเป็นโจทก์ร่วม โจทก์ร่วมไม่อาจถือเอาคำขอในส่วนแบ่งของพนักงานอัยการเป็นคำขอของตนได้ เพราะหากผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีเองแล้ว ย่อมไม่มีสิทธิยื่นคำขอในส่วนแบ่งอันมีทุนทรัพย์เกินกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท ต่อศาลแขวงได้ เนื่องจากเกินอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษา และเมื่อโจทก์ร่วมอุทธรณ์ฝ่ายเดียวย่อมไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาที่จะให้จำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์ และศาลอุทธรณ์ก็ไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคำขอในส่วนนี้ด้วย

มาตรา ๒๓

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๗/๒๕๕๐ นายมะดันโกपालตีวารี (บังคับอังกฤษ) โจทก์
นายกัลปนาทตีวารี (บังคับอังกฤษ) จำเลย

ในคดีที่ต้องมีผู้พิพากษา ๒ นายเป็นองค์คณะนั้น การนั่งพิจารณาคำพยานต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อย ๒ นาย ออกนั่งบัลลังก์พิจารณาคดีตลอดไป มิฉะนั้นการนั่งพิจารณานั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ถึงแม้ว่าผู้พิพากษาศาลชั้นต้นได้นั่งพิจารณาฟังคำพยานจำเลยโดยไม่ครบคณะตามกฎหมายก็ดี เมื่อพยานหลักฐานของโจทก์ก็ไม่พอจะลงโทษจำเลยได้เลย ศาลฎีกามีอำนาจพิพากษาได้ทีเดียวโดยไม่ต้องย้อนสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษาใหม่

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๓๕/๒๕๕๐ หลวงราชไมตรี โจทก์
ขุนประเทืองคดี จำเลย

การค้านว่าผู้พิพากษาศาลชั้นต้นนั่งพิจารณาไม่ครบคณะนั้น ต้องคัดค้านเสียในขณะนั้น จะมาร้องคัดค้านในชั้นอุทธรณ์ไม่ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๑๘/๒๕๕๑ นายทวากละ (บังคับอังกฤษ) โจทก์
นายทวากห่งหรือจองดี
(บังคับอังกฤษ) จำเลย

การคัดค้านว่าผู้พิพากษานั่งพิจารณาไม่ครบคณะนั้น ต้องคัดค้านเสียแต่ในศาลชั้นต้น จะยกขึ้นมากัดค้านในชั้นศาลสูงมิได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๘๒/๒๕๘๑

อัยการราชบุรี
นายลือ อุ่นจี่

โจทก์
จำเลย

ในคดีที่อัตราโทษชั้นสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินกว่า ๓ ปีนั้น จะมีผู้พิพากษาเพียงนายเดียวลงชื่อในคำพิพากษาไม่ได้

เมื่อปรากฏว่าผู้พิพากษาศาลชั้นต้นพิพากษาคดีเกินอำนาจ แม้โจทก์จะฎีกาในเนื้อหาของคดีขึ้นมาฝ่ายเดียว ศาลฎีกาก็มีอำนาจที่จะยกคำพิพากษาของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ให้ศาลชั้นต้นพิพากษาคดีใหม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๔/๒๕๐๔
(ประชุมใหญ่)

พนักงานอัยการจังหวัดนครสวรรค์
นายกิ่งพงษ์ แซ่ห่าน

โจทก์
จำเลย

ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์นั่งฟังแถลงการณ์ด้วยวาจา ๓ นาย แล้วลงชื่อในคำพิพากษา ๒ นาย กับมีผู้พิพากษาที่มีได้นั่งฟังแถลงการณ์ด้วยวาจา และมีชื่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ร่วมลงชื่อด้วยอีก ๑ นาย ดังนี้ ทำให้คำพิพากษานั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๐๓/๒๕๑๗

พนักงานอัยการ กรมอัยการ
นายนิพันธ์ ตะละกัญ โดยนายนิมิตร
ตะละกัญ บิดาผู้แทนโดยชอบธรรม
นายปัญญา เนินลพ

โจทก์
โจทก์ร่วม
จำเลย

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นนั่งพิจารณาคดีไม่ครบองค์คณะ จำเลยมีโอกาที่จะคัดค้านได้ตั้งแต่ในขณะศาลชั้นต้นกำลังดำเนินกระบวนการพิจารณาอยู่ แต่จำเลยละเลยเสียมิได้โต้แย้งคัดค้านถือว่าจำเลยสละสิทธินั้นแล้ว จะยกขึ้นโต้แย้งในชั้นฎีกาไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๕/๒๕๒๖

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด
นายสุวรรณ วัฒนพันธ์
นายจำเนียร อยู่สบาย กับพวก

โจทก์
ผู้ร้อง
จำเลย

คดีร้องขอตทรัพย์ซึ่งมีทุนทรัพย์เกินกว่าห้าหมื่นบาท ผู้พิพากษานายเดียวตรวจคำร้องขอแล้วมีคำสั่งยกคำร้องขอ เป็นการไม่ชอบด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๑(๒) เพราะเป็นการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๓๑(๒)

และเป็นกรณีที่ต้องมีผู้พิพากษาเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาอย่างน้อยสองนายตามพระธรรมนูญ ศาลยุติธรรม มาตรา ๒๒, ๒๓ เมื่อศาลชั้นต้นมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ศาลอุทธรณ์ ยังไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา ศาลฎีกาพิพากษายกคำสั่งศาลชั้นต้นและคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ โดยให้ศาลชั้นต้นดำเนินการให้ถูกต้อง โดยให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งใหม่ให้มีผู้พิพากษาครบองค์คณะ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๗๑๖/๒๕๒๘

นายไช้เซ่ง แซ่เบ๊ย

โจทก์

นายหยู่เคง แซ่หย่วน

จำเลย

ในชั้นพิจารณา โจทก์และทนายโจทก์ไม่มาศาลในวันนัดสืบพยานโจทก์ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โดยผู้พิพากษานายเดี่ยวลงนามในคำพิพากษา เป็นการไม่ชอบ เพราะคดีเกินอำนาจผู้พิพากษานายเดี่ยวที่จะพิพากษา การที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปแล้วพิพากษาใหม่ ย่อมหมายความว่าพิจารณาคดีต่อไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เมื่อข้อเท็จจริงที่ปรากฏในชั้นพิจารณาว่า โจทก์ไม่มาศาลตามกำหนดนัดยังคงมีอยู่ตลอดมาจนถึงวันที่ศาลชั้นต้นพิพากษาใหม่ ดังนี้ ศาลชั้นต้นย่อมมีอำนาจพิพากษายกฟ้องโจทก์โดยอาศัยเหตุเดิมได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๑ ประกอบด้วยมาตรา ๑๖๖

มาตรา ๒๔

(ไม่ปรากฏคำพิพากษาศาลฎีกา)
